

Anton Bob'ini Uchratgan Kecha

- Yur mushugim, - dedi Anton mushugiga, - tomning tagida nimalar borligini ko'rib tushamiz.

Mushuk chov'izilib qaddini rostladi va huzur qilib esnagan holda, bu kichik sayrga xohishi yo'q emasligini bildirganday bo'ldi. Anton tepadagi latta-puttalar va eski mebellar orasida qolib ketgan bahaybat, sirli yog'boch sandiqni ko'rdan beri ochib ko'rmoqchi bo'lib yurgandi. Biroq bu ishi onasiga maqul bo'lmamasligi mumkinligidan xavotirlanardi. Shuning uchun unga bu haqda og'biz ochmasdi. Tom tagiga chiqiladigan burama shakldagi yog'boch zinalar qadam bosilgani sayin g'ichirlardi. Mushuk qiziqsinib iskalandi. Sichqonlarning hidi kelib qolishiga umid qilganday Anton ko'zlari yarim qorong'ulikga o'rganguniga qadar kutib turdi-da, sinchkovlik bilan atrofqa qaradi. Ko'p o'rgimchak to'rlari, qovjiragan gullar va giyohlar vassalardan osilib turardi. Bu yerda bir temir stol bilan ustidagi marmariga darz ketgan mis stolcha bor edi. B«Ov'isha sandiq ham shu yerda bo'lishi kerak, - pichirladi Anton va orqaga tisarildi. Oromi buzilgan bir ko'rshapalak uxlash uchun o'ziga boshqa joy qidirishga tushdi. Bundan g'ashi kelgan mushuk xirilladi. Uchadigan jonivorni tutish, uning uchun oson emas edi-da. Nihoyat, Anton ko'z ilg'amas burchakda turgan sandiqni topdi. Qiyinchilik bilan uning og'bir qopqog'ini ko'rtardi. Undan qovjiragan gullarnikiga o'xshash antiqa bo'by taraldi. U yoqimsiz bo'lmasa-da, Antonning nafas olishini qiyinlashtirdi.

B«Nimadan qov'rqaman? - o'yladi Anton. - Bu eski narsalar solingan sandiqdan boshqa narsa emask-ku.

U tutqichi itning boshi shaklida chiroyli qilib o'hyilgan hassani, patlar taqilgan katta shlyapani va uvadalanib qolgan kitobni kordi. Kitob unga tushunarsiz tilda edi. Anton uni darhol varaqlab ko'rtdi-da, umidsizlanib qoldi.

Bitta yozuvli qog'oz yerga tushdi. Anton uni olib keyinroq bafurja ko'rib chiqish niyatida shimining chov'ntagiga tiqib qo'ydi. Antonning mushugi bezovtalanganday bo'lib, panjalarini yozdi. U tozalikni xush ko'rtdi. Chang, o'rgimchak to'rlari va ko'rshapalaklar uning g'ashini keltirardi. Buning ustiga u och qolgandi. B«Miyau, - dedi u sabrsizlik bilan. B«Hozir ketamiz, - javob qildi Anton. U mushuk tilida ancha yaxshi gaplasha olardi.

Umuman olganda, Antonning qiladigan ishlari yetarli edi: mushukni ovqatlantirish, matematikadan vazifalarni bajarish, sabzavot shov'ra ichish, Sibille bilan telefon orqali gaplashish, onasiga ko'p gaplarni aytish va ayrim gaplarni undan sir tutish. Haligi yozuvli qog'ozni olib qo'ygandi.

Yarim kechada Anton uyg'bonib ketdi. U chiroq yoqiladigan joyni paypasladi. Oyoqlari uchida yotgan mushugi beixtiyor xirillab qo'ydi. Kechasi oromi buzilishiga u sira toqat qilolmasdi. Anton katta soatga qaradi. Yarim kecha. Deyarli hech qachon u yarim kechada uyg'bonmasdi. Qorni og'rgan yoki isitmasi ko'tarilgan hollardagina uning uyquasi buzilishi mumkin edi. Karavoti yonida jinsisi g'bijimlangan holda turardi. Shu payt u esladi: yozuvli qog'oz! Anton uni shimining chov'ntagidan olib, qo'li bilan tekisladi. Undagi qiya shakldagi eskicha yozuv ingichka va juda yo'g'bon chiziqlardan iborat edi. Anton uni qiyinchilik bilan o'qiy boshladi.

Osuda tun, uvillashlar eshitilar yiroqdan.

Tuman uzra ko'tarilib, mo'bralaydi oppoq oy.

Boyog'blilar emasmikan, g'uldirashib jar solgan?

To odamsan, baribir bezovtasana ulardan.

Hozirgina chiqqan oy ham

Yoritilmas bu tunni.

Ov'shalardan biri bo'lib,

chaqnat ikki ko'zingni.

Endi sening isming Lene,

Anton, Gudrun, Rolf emas,

tumshug'ingni ko'targin-da, g'ichirlat tishlaringni

va bilgin-ki, shu zahoti bo'lib qolding sen - bo'ri.

Anton baland ovozdagi hijjaladi. Oyoqlari uchidagi mushugi uyg'bonib ketgandi. U tanasidagi tuklarini hurpaytirib, quloqlarini dikkaytirib olgandi.

Sehrli sher, - dedi Anton. - Biroq u tasir qilmaskan. Aks holda men bo'ri bo'lib qolgan bo'lardim.

Mushuk tinchlanganday bo'ldi va yana Antonning oyoqlari uchida g'ujanak bo'lib yotib oldi. Anton chiroqni o'chirdi. Oy nur sohib turardi, deraza oldidan oppoq bulutchalar suzib o'tayotgandi.

- B«Bu nima? Anton karavotidan sakrab tushib, deraza oldiga bordi. Yer yuzini qalin tuman qoplagandi. B«Tuman uzra ko'tarilib, mo'braladi oppoq oy, - takrorladi Anton hayron bo'lib. Keyin derazadan o'girilib, karavoti tomon qadam tashladi.

Shu payt unga ko'zi tushdi.

Bo'ri xonaning o'rtasida o'tirgan holda, chaqnoq ko'zlari bilan Antonga tikilib turardi. Katta baroq bo'ri xonada ekanligi g'halati hol edi. Undan qov'rqamagani Antonga yanada g'halati tuyuldi.

- Sen meni chaqirding-a, - dedi bo'ri.

- Ataylab emas, - dedi Anton.

- Sehrli sherni aytding-ku. Tegishli kunda, tegishli soatda.

- Bu tasodif edi, - dedi Anton.

- Tasodif bunaqa bo'lmaydi, - javob qildi bo'ri. - Yur, men bilan.

- Hosir-a, kechasi, boz ustiga tumandami? - so'bradi Anton.

- Ha, hozir, kechasi va tumanda, - dedi bo'ri.

Anton jinsisini kiydi va shkafdan jemferini oldi. B«Uyimizning darvozasi yopiq-ku, - dedi u ikkilanib.

Biz uchun emas, - uqtirdi bo'ri.

Bu tush bo'lsa kerak, - o'yladi Anton. - Yarim kechada kattakon bo'ri bilan ketayotganim rost bo'lishi mumkin emas.

Bo'ri qalin tuman oralab juda tez chopib keta boshladi.

- Sekinroq, men yetolmayapman! - hansiradi Anton.

- Menday yugur! - dedi bo'ri. - Sen endi bizlarning birimiz ekanligingni xayolingga keltir.

Anton urinib ko'rtdi. Shu zahotiyog' u qiynalmasdan yugurib borayotganini his qildi.

B«Qani endi soatlab shunday yuguradigan bo'lsaydim, - o'yladi u.

1 Kitoblar Olami | Sever.UZ | Uzsmart.UZ

B«Keldik. B«B«ri bahaybat, keksa eman tagida to'xtadi. B«Bu madad maydoni, - dedi u tantanali tarzda. Eman shitirladi, bob«ri jim o'btirib atrofga quloq soldi. Qayerdandir uvillashlar eshitildi. Anton bir oz sovqotdi.

- Endi men sening madadkor hayvoningman, - dedi bob«ri. - Qachon senga kerak bob«lsam, shu yerdan topasan.

- Madadkor hayvonim? - takrorladi Anton hayratlanib. - Bunaqasi bob«lishi mumkinligini sira bilmas ekanman.

- Sen bilganlaringdan ko'broq bilasan, - javob qildi bob«ri. Yana olisdan uvillash eshitildi.

- Ular meni chaqirishyapti, - dedi bob«ri. - Men ketishim kerak.

- Men esa uxlashim kerak, - pichirladi Anton. Shunday deyishi bilan ko'bzlari yumildi.

Anton uyg'onganida, quyosh chiqqandi. U atrofga alangladi. Yov«bq, u eman tagidagi maysalar ustiga emas, o'bz karavotida yotgan ekan. Oyoqlari uchida mushugi jimgina uxlayotgandi.

Antonning onasi xonaga kirdi. U Antonning jinsisini va pastda sochilib yotgan bir nechta narsalarni yig'ishtirib oldi.

- Shunday issiq havoda senga qalin jemfer nima uchun kerak bob«lib qoldi?, - so'bradi u hayron bob«lib.

- Tumanli kechalar uchun, - javob qildi Anton uyqusirab.

Onasi boshini silkitib jemferni yana shkafga tiqib qo'bydi.

Musobaqa

B«Bu musobaqalar bemanilik, deya hansiradi Anton. Yugurganida uning biqini og'brib qolardi. B«Nega doim kimdir boshqalardan tezroq yugurishi yoki balandroq sakrashi kerak?

B«O'btaketgan bemanilik, darhol maqulladi baqaloq Dieter. U ancha ozgan bob«lsa-da, balandlikka sakraganida baribir ortiqcha og'briligi pand berardi.

B«Ikkalasi bir-biriga mos tushgan, mazax qildi raqib jamoadagilardan biri. - Bittasi qopday sakraydi, boshqasi shilliq qurtday yuguradi.

B«Qop va Shilliq Qurt, kulishib takrorladi yana bir nechtasi.

Qizarib ketgan Dieter pastki labini tishladi.

B«Xohlasam hammalaringdan o'bzib ketaman.

Anton angrayib qaradi. B«Haqiqatan ham, u shunday dedimi? Gov«yo do'bsti shunchaki maqtanayotgandek tuyuldi unga.

Raqib jamoadagilar yana kulishdi. B«Qani, bir korsatib qo'by-chi, Shilliq Qurt!

Sport o'btituvchisining hushtagi churulladi. Anton o'bzini tush ko'brayotganday his qildi va uyg'bonib ketgisi keldi.

Uzoqdan start o'btqi uzilganini eshitishi bilan u yov«blakning bir chetidan gb«izillab yugurib ketdi. Uning yonidagi maysazordan yana kimdir yugurib borayotgandi. B«Menday yugur. - Anton aniq eshitdi. - Sen bizlarning birimizsan. Bu o'bsha tumanli kechadagi bob«ri edi. Antonning madadkor hayvoni bob«lishga vada qilgan bob«ri.

Anton yugurayotib qadamlarining tezligi qay holda o'bzgarayotganini his qildi. U hech qiynalmasdan yugurib borayotgandi.

Anton endi har qanday qiyqiriqlarni ham, sport maydonidagi shovqinni ham eshitmayotgandi. Nihoyat, u marraga yetib keldi va raqib jamoadagilarning alamli yuzlariga hayron bob«lib qaradi. Sport o'btituvchisi unga qoyil qolganday qarab boshini silkitdi.

Baqaloq Dieter suyunib ketganidan o'bzini qo'byarga joy topolmay qoldi, kimdir uning yelkasiga turtayotgandi.

B«Biz yutganga o'bxshaymiz, - dedi Anton ishonqiramay va atrofga nazar tashladi.

Ammo bob«ri gb«oyib bob«lgandi.

Telramund Bilan Sayr

Antonning onasini ko'brishga bir dugonasi kuchugi bilan kelgandi. Baland bob«yli, qizil sochli bu ayolning ismi Gudrun edi. Sarg'vish tukli, ko'brshapalaklarnikiga o'bxshash uzun quloqli kuchukchanning oti Telramund ekan. Anton u yoqdan bu yoqqa otayotgan charm to'bpchani Telramund zavq bilan turtib-turtib keltirayotgandi. Mushuk kitob javoni ustida o'btirgan joyidan ularga qarab mirilladi. B«Buncha ziqnalik qilasan, - dedi Anton unga tana qilib va qo'blidagi to'bpchani yana uloqtirib yubordi. Telramund shalpanq quloqlarini osiltirib shosha - pisha uning ketidan yugurdi.

B«Boshqa joy yov«bqmi sizlarga? - dedi Antonning onasi o'bta qatyi va baland ohangda. Anton to'bpchani ushlab turgan qo'blini pastga tushirdi, Telramund qo'brqqanidan qotib qoldi. B«Mayli, o'bynayveringlar, - dedi Antonning onasi bir ozdan so'bng. B«Asabim tez-tez buziladigan bob«lib qolgan. Uyqum ham yomonlashgan.

B«Balki yotadigan joying yaxshi emasdir? - dedi Gudrun.

Antonning onasi kuldi. B«Har doimgi joyimda yotaman. Bundan ham yaxshiroq joy bob«ladimi?

B«Yerdan nur taralishi haqida hech eshitganmisan? - so'bradi Gudrun.

B«Ha, ammo men bunaqa gapga ishonmayman, - javob qildi Antonning onasi.

B«O'bzing bilasan, - dedi Gudrun. - Har holda men bir temir tayoqchali ayolni bilaman, u senga joying yaxshi yoki yomonligini aytib berishi mumkin. U giyohlardan foydalanish sirlarini ham biladi. Burungi zamonlarda bundaylarni jodugar deb atashgan.

Anton quloq soldi. U jodugar bilan tanishishni ko'brpdan buyon orzu qilardi.

B«Agar seni haqiqatan ham kamroq urushadigan qilib qo'byadigan bob«lsa, o'bsha jodugarni tezroq chaqirtirsak yaxshi bob«lard, - dedi Anton.

B«Ehtiyot bob«l, u seni tyulenga (bu so'bz olmon tilida B«dengiz to'bnngv«bizchasi degan manoga ega) aylantirib qo'bymasin. Jodugarlarga bu hech narsa emas.

B«Mayli,- dedi Anton. - Shunday qilsa, maktabga bormaydigan bob«lardim.

Xonaga kiriladigan joydan taqir - tuqur eshitildi. Telramund Antonning etiklaridan birini sudrab keldi. Shundan keyin uning sport poyafzalini ham keltirdi.

B«U sayr qilishga chiqmoqchi, - dedi Gudrun.

Anton ikkinchi etigini ham oldi-da, Teltamundni sirtmog'bidan tortdi. B«Yur Telramund, istirohat bog'viga boramiz!

Telramund akkilladi, vovvulladi va job«shib Antonga talpina boshladi. Mushuk uni kitoblar javoni ustida o'btirgan joyidan nafrat bilan kuzatib turardi.

Uni faqat sirtmoqda olib yur, - dedi Gudrun qatv«biy ohangda.

Anton tushunarsiz holda to'bnngv«billab qo'bydi.

Istirohat bog'viga kiraverishda, u Telramundni qo'byib yubordi.

Istirohat bog'vi it zoti uchun sirli voqealar makoni ekan. Telramund shosha - pisha daraxtlarni, toshlarni, kurtaklarni hidlab

chiqdi. Ahyon-ahyonda oyoqgʻbini koʻtariib mavjud voqeliklarga ayrim qoʻshimchalar ham kiritib qoʻydi. Toʻv ʻsatdan u tikilib qoldi. Istirohat bogʻ ʻidagi oʻ ʻrindi qda oʻ ʻtirgan bir kekxa ayol kabutarlarni oziqlantirayotgandi. B«Telramund! B ʻ» chaqirdi Anton. Biroq endi uni toʻv ʻxtatib boʻ ʻlmasdi. U qattiq vovillab, oʻ ʻzini shosha-pisha yemish chov ʻqiyotgan toʻv ʻdaning oʻ ʻrtasiga tashlandi. Kabutarlar bir-birlariga urulishib, uchib ketishdi, bir bolakay chinqirib yubordi, kekxa ayol esa ovozi boricha javrab qoldi.

Telramund qilgan ishidan mamnunday edi. U nariroqqa chopib borib lola job ʻyagini qaza boshladi. Yer nam va yumshoq edi, soʻv ʻnggi paytlarda yogʻ ʻngarchilik koʻ ʻp boʻ ʻlgandi. Bir uzun tukli itni sirtmoqlab olgan ayol Antonning yonida toʻv ʻxtadi. B«Buning zoti qanaqa? - soʻv ʻradi u.

B«Kov ʻproq taksa (oyoqlari kalta, gavadasi uzun it), ozroq spaniel (ovchi itning bir turi), ozgina mittibashara, - dedi Anton barmoqda hisoblagan holda. - Siznikining-chi?

B«Sof afgʻ ʻon zot, - javob berdi ayol.

B«Zoti bittaginami? - soʻv ʻradi Anton hayratlanib. - Baribir chiroyli ekan.

Ayol gʻ ʻalati qaradi va itini yetaklab tez-tez yurib ketdi.

Telramund lola job ʻyagida kovlagan chuquridan chiqib keldi. Endi u sargʻ ʻish emas, balki butunlay toʻv ʻq jigar tusda edi.

B«Ey yermonqoziq, - dedi Anton koyib. - Buning uchun uyda yana gap eshitaman-ku.

U sirtmoqni Telramundning boʻ ʻynidagi halqaga mahkam bogʻ ʻlab qoʻ ʻydi.

B«Bu iflos hayvonga yaqinlashma, - Anton kimdir shunday deganini eshitib qoldi. Ayol itini jahd bilan Telramunddan chetlashtirishga urinayotgandi. Itning basharasi ajinli boʻ ʻlib, koʻ ʻzlari kirtaygan, boshi doka bilan oʻ ʻrab qoʻ ʻyilgan edi.

B«Buning tishi ogʻ ʻriyaptimi? - soʻv ʻradi Anton qiziqib.

B«Yov ʻq quloqlari qirqilgan! Ayol ketmoqchi boʻ ʻldi.

B«Bu nima deganingiz? - soʻv ʻradi Anton.

B«Quloqlar... Ayol bir oz jim turib qoldi. - Ular qisqartiriladi.

B«Quloqlar qanday qisqartiriladi? - soʻv ʻradi Anton esankirab.

B«Bu hayvonlar shifokorining ishi, - dedi ayol.

Antonning jahli chiqdi. B«Quloqlarni kesadilar demoqchimisiz?

B«Ha, shunday. Quloqlarni va dumni. Bokser (olmon buldogi) zotli itlar shunday qilinadi. Yuraqol, Bodo. Ayol tisarilayotgan itini yetaklab ketdi.

Anton ularning ortidan angrayib qoldi.

B«Biror nimani tushundingmi, Telramund? - soʻv ʻradi u nihoyat.

Telramund shunday qattiq silkindiki, tanasiga oʻ ʻrnashib qolgan tuproq changi yuqoriga koʻ ʻtarilib quloqlarini koʻ ʻrintirmay qoʻ ʻydi.

B«Men ham, - dedi Anton.

Temir Tayoqchali Ayol

B«Kov ʻzlarimning osti qavarib qolibdi. Antonning onasi oʻ ʻzining oynadagi aksiga xomush qarab turdi.

B«Attang. Anton shunchaki tashvishlanganday boʻ ʻldi.

B«Yomon uxlayapman. Har kechasi uygʻ ʻonib ketyapman, keyin sira uxlayolmayapman.

B«Unda nega jodugarni chaqirmayapsan? - soʻv ʻradi Anton umidvorlik bilan. Antonning undan soʻv ʻraydigan muhim savoli bor edi, bunga oʻ ʻshandan boshqa hech kim javob berolmasligini bilardi.

B«Temir tayoqchali ayolni nazarda tutyapsanmi? Ehtimol shunday qilib koʻ ʻrman. Uning telefon raqamlarini qayergadir yozib qoʻ ʻygan boʻ ʻlishim kerak.

B«Jodugarlarda telefon boʻ ʻladimi? - ajablendi Anton. Jodugarlar oʻ ʻrmon oʻ ʻrtasidagi xaroba hujrada yashamaydilarmi?

B«Bunisi unaqalardan emas, - uqtirdi Antonning onasi. - Bunisi Elizabet koʻ ʻchasidagi 13-uyda yashaydi. U shunday deya telefon raqamlarini terishga tushdi.

B«Ertaga soat toʻv ʻrtda, - dedi Antonning onasi goʻ ʻshakni qoʻ ʻyayotib.

Anton navbatdagi kuni soat toʻv ʻrtda albatta uyda boʻ ʻlishi lozimligini xayolidan oʻ ʻtkazib qoʻ ʻydi.

Soat roppa-rosa toʻv ʻrtda qoʻ ʻng ʻbiroq chalindi. Anton shoshib borib eshikni ochdi-da, hayron boʻ ʻlib tashqarida turgan ayolni koʻ ʻzdan kechirdi. Ayol kul rang sochli, koʻ ʻm-kov ʻk kostyumli, qalin koʻ ʻzoynakli ekan. U Anton oʻ ʻqiydigan maktabdagi ingliz tili oʻ ʻqituvchisiga oʻ ʻxshab ketardi. B«Agar shu jodugar boʻ ʻlsa, men tyulen boʻ ʻlganim boʻ ʻlsin. Yelkasida qora mushugi ham, qarqʻ ʻbasi ham yov ʻq ekan.

Buning ustiga u hikmatli soʻv ʻzlar ham aytmaskan. U ikki qoʻ ʻlidagi ikkita egiluvchan tayoqchasi bilan xonani aylanib chiqdi.

Temir tayoqchalar goh egilib, goh koʻ ʻtarilib turardi. Hammasi shu ekan, xolos. Gohida ayol belgilash uchun pastga qogʻ ʻoz parchalarini qoʻ ʻyib chiqardi.

B«Juda yomon, - dedi u nihoyat, keyin nurlar va suv havzalari haqida allanimalar dedi. - Karavotni darhol mana bu yerga oʻ ʻtkazishingizni maslahat beraman.

U katta kiyim shkafi turgan joyga ishora qildi.

B«Baribir buning hojati yov ʻq-ku, - dedi Antonning onasi.

Ayol kuldi. B«Har kim boshida shunday deydi-da, keyin aynan shuning hojati borligiga ishonch hosil qiladi.

Shundan soʻv ʻng ayol Anton yotadigan joyni ham tekshirib chiqdi va u

juda yaxshi ekanligini aytdi. B«Men baribir karavotimni boshqa joyga oʻ ʻtkazmagan boʻ ʻlardim, - dedi Anton oʻ ʻjarlik bilan.

Bunaqasiga sira ishonib boʻ ʻlmaydi.

Antonning onasi choy qaynatish uchun oshxonaga kirib ketdi. Anton jaketini oldi. U sayr qilib kelishga shaylanayotgandi.

B«Boʻ ʻri bilan birga ketasanmi? - soʻv ʻradi ayol toʻv ʻsatdan.

Anton hayron boʻ ʻlib unga qaradi. Eshitgani rostmikan?

B«Uni koʻ ʻryapsizmi? - soʻv ʻradi u esankirab.

B«Kov ʻryapman deyishim balki toʻv ʻg ʻri boʻ ʻlmas, - dedi ayol.

B«Hamma bolalarning madadkor hayvonlari boʻ ʻladimi? - soʻv ʻradi u dangal. Shu savol uning xayolini koʻ ʻpdan buyon band etib kelayotgandi.

«Har kim kezi kelganida bir yoki bir nechta madadkor hayvoniga duch keladi, - javob berdi ayol. - Biroq ayrimlar ulgʻayganlari sari buni unutilib qoʻyishadi. Ayrimlar esa madadkor hayvonlari bilan yetarlicha shugʻullanmay qoʻyishadi. Tabiiyki, ular bundan xafa boʻlib ketib qolishadi va qaytib kelmaydilar. Ayniqsa, bugungi bolalar juda mashgʻul. Televizor koʻrish, kino tomoshalari, kompyuter oʻyinlari ularning xayolini butunlay band etib qoʻygan.

«Bizda esa televizor yoʻq, - dedi Anton. U mana shu sababdan xursand boʻlishi mumkinligini aslo xayoliga keltirmagandi. Anton koʻpdan buyon bunchalik xush kayfiyatda boʻlmagandi.

«Ketdik, boʻri, madadkor hayvonlarning eng zoʻri, - dedi u baland ovozda va zinapoya zinalarining har ikkitasini bir qilib sakray-sakray pastga tushib ketdi. Qoʻshni ayol boshini tebratib uning ortidan qarab qolganini sezmedi.

Anton Bilan Labi Chovʻziq Ayiq

Odatdagi kunlardan biri edi. Antonning mushugi uning qora, dumaloq yoqali jemferi ustida uxlab turgandi. Natijada jemfer kul rang tusga burkanib qolgandi. Anton jemferiga nazar tashladi-da, mushugining ustidagi tuklar hali ham borligiga hayron qoldi. U jemferi ustidagi mushuk tuklarini chotka bilan tozalab tashlashga urindi. Bir ozdan soʻng chotka ham jemfer va mushukdagi kabi tuklarga burkandi. Shu ahvolda nonushta payti oʻtib ketdi. Buning ustiga u maktabiga oʻz vaqtida kela olmadi.

«Nega kechikding? - soʻradi undan oʻqituvchi.

«Oʻqituvchilar hamma narsani bilishga qiziqishi yomon-da, - xayolidan oʻtkazdi Anton. - Mushugim jemferimning ustida uxlagani uchun, - dedi u mayusgina. Shunday deyishi bilan hamma kulib yuborgani unga gʻalati tuyuldi. Sibille ham kulgandi. Bu, haqiqatan ham, odatdagi kunlardan biri edi.

Anton maktabdan keyin uyga kelib qarasa, onasi bir qogʻozchaga yozib ketgan ekan: «Bir joyga borib kelishim kerak, sabzavot shovʻrva muzlatgichda. Uni ichgan, maza qiladi. koʻrishguncha.

«Oʻsha joyga borib kelish shart ekan-da, - dedi Anton va sabzavot shovʻrvani gaz plitasi ustiga qoʻydi.

Keyin Verner unga oʻqish uchun bergan kitobni mutolaa qila boshladi. Hindular kelgindilarning aravalardan qurilgan qalasiga hujum qilayotganlarida, oʻtli yoʻllardan taralgan boʻy Antonning dimogʻiga urilganday boʻldi. Aslida bu boʻy oʻtli yoʻllarniki emas, balki sabzavot shovʻrvaniki edi. Kastrulchaning usti yopiq turgan boʻlsa ham. Shorva pishillab plita ustiga toshib ketib koʻmirday qorayib qolayotgandi.

Anton uf tortib, plitani oʻchirdi-da, hayvonot bogʻi tomon yoʻl oldi. U mushugidan, sabzavot shovʻrvadan va ilk bor Sibilledan ham ranjigandi.

Dastlab Anton ancha vaqt maymunlar qafasi oldida turib qoldi.

Kichkina maymun kattalarining boshiga yongʻoqlar otib aybsizday qarab turardi-da, panjalarini bir-biriga urib zavqlanayotgandi. Har safar ular tinchib qolishlari bilan, u yana ularga bildirmay yongʻoq otayotgandi.

Anton mushugidan va sabzavot shovʻrvadan ranjiganini esidan chiqarib yubordi.

«Turqi sovuq ekan, - Anton kimdir shunday deganini eshitdi. Bir qafas oldida yoʻgʻon oyoqli semiz ayol turardi. U yeyotgan nokning sharbati iyagidan kiyimiga oqib tushayotgandi. Uning yonida uzun, qizil burunli pakana erkak bor edi. Erkakning ogʻzi chetida sigareti osilib turardi.

«Turqi, haqiqatan ham, sovuq ekan, - dedi u. - Bunaqasi hayvonot bogʻiga umuman qoʻyilmagani maqul edi.

Nok yeyotgan ayol bilan qizil burunli erkak kulib yuborishdi. Erkakning ogʻzidagi sigareti tushib ketdi. Ayol kulayotganida ham nok yeyish toxtamadi.

Ular boshqa joyga oʻtishgach, Anton qorongʻi qafasga qaradi. U bir gʻalati hayvonni koʻrdi. Bu tumshugʻi boshqacharoq shakldagi ayiq edi. Terisining koʻp joyida tuki yoʻq ekan. Bamisoli yaramay qolgan poʻstinday. «Labi chovʻziq ayiq, - oʻqidi Anton toʻsiqqa ilib qoʻyilgan taxtachadan. - «Iltimos ovqatlantirmanglar!

Labi chovʻziq ayiq orqa oyoqlarida oʻtirib olgan holda, u yoqdan bu yoqqa tebranardi. Uning kichik koʻzlarida xomushlik alomati bor edi. Anton yaqinroq bordi. Ayiq oʻkirdi. Bu tarjimada «Oʻsha yerda tur, degani edi.

Anton ayiqqa dedi: «Seni xunuk deganlarning oʻzlari bir oynaga qarab olishsa, yaxshi boʻlard.

Ayiq tebranihdan toʻxtadi.

«Negadir hamma meni xunuk deydi, - oʻkirdi u.

Anton ayiq tilini uncha bilmasa-da, uning nima deganini anglaganday boʻldi.

«Men ayiqlarni yaxshi koʻraman, - dedi u, - buning ustiga sen juda ajoyib ayiq ekansan. Senday ayiqni hecham koʻrmaganman.

Ayiq bir panjasi bilan chap qulogʻining ortini qashidi. Maqtovlar uni ancha xijolat qilib qoʻygandi. U bunaqa munosabatni kutmagandi.

«Nima yeyishni xush koʻrasan? - soʻradi Anton.

Ayiq qafas tubidan soʻligan koʻkatni olib, unga qarab turdi-da, yana joyiga tashladi.

«Ular senga koʻkat bermayaptilarmi? - soʻradi Anton ajablanib.

Ayiq yana qashiladi. Bu safar oʻng qulogʻining ortini. Shunchalik etibor qilinayotgani, uni haqiqatan ham xijolatlantirib qoʻyayotgandi.

U qafas ortidan tishlangan olmani oldi va Antonga uzatdi. «Juda xursandman, - dedi Anton, - biroq bu yerda «Iltimos, ovqat bermanglar, degan yozuv bor ekan. Ayiq olmani yana joyiga tashladi. Anton panjara orasiga qoʻl tiqish mumkin emasligini bildirdi. Hatto yaxshi niyat bilan ham.

«Bilasanmi nima, - dedi Anton, - men hozir borib, biror tuzukroq yegulik olib kelaman. Keyin uni senga berishi uchun boquvchingga beraman.

Ayiq jim turib qoldi.

«Tez orada koʻrishguncha, - dedi Anton.

Anton uyiga kelishi bilan meva yoki sabzavot qidirishga tushdi. Nihoyat, u onasining bozor sumkasi ichidan bir tup koʻk karam topib oldi. Anton darhol uni qoʻltigʻiga tiqdi va hayvonot bogʻi tomon yugurib ketdi.

Anton surishtirib ayiq boquvchini topdi. U baland boʻyli, keng yelkali boʻlib, koʻzlari kichkina, burni chovʻziq, qoʻllari esa uzun va serjun edi.

«Xayrli kun, - dedi Anton.

Erkak qaradi, ammo indamadi.

B«Men bir hayvonga yegulik olib kelgandim, - dedi Anton.

B«Mumkin emas, - tovʻngvʻbilladi erkak.

B«Hech boʻvʻlmasa uni shu yerda qoldirsam, maylimi? - sovʻbradi Anton.

B«Ovʻzimizniki yetadi, - tovʻngvʻbilladi erkak javob tarzida. U gapdon emasligi kovʻbrinib turardi.

B«Buni labi chovʻbziq ayiq uchun keltirdim, - takidladi Anton.

Boquvchi qaradi-da, - B«Nima uchun, - deb sovʻbradi. Uning ovozi ayiqnikiga ovʻbxshab ketdi.

B«Men unga buni vada qilgandim, - dedi Anton.

B«Kel,- dedi boquvchi. Uning ovozi bu safar ham ayiqnikiday eshitildi.

Anton u bilan labi chovʻbziq ayiqning qafasi oldiga bordi. Ayiq panjara ortida uni orziqib kutganday edi. U Antonni kovʻbrishi bilan darhol qaddini rostladi.

B«Xursand boʻvʻlyapti, - tovʻngvʻbilladi boquvchi. U Anton keltirgan karamni olib, yon tomondagi eshik orqali qafasga kirdi. Keyin samimiy tarzda ayiqning yelkasiga urib, unga karamni uzatdi. Ayiq ikki panjasi bilan ikki qulovʻbʻining ortini qashladi.

B«Uyalma. Yeyaver, - dedi Anton.

Keyin ayiq karamni panjalari ovʻbʻrtasiga olib, bir boshidan kemira boshladi.

B«Yoqimli ishtaha, - dedi Anton samimiy ohangda va ketishga shaylandi.

Ayiq karamni darhol chetga qovʻbyib, panjara yaqiniga keldi.

Qafas ichida turgan boquvchi Antonga qarab tovʻngvʻbilladi: B«U endi sening dovʻbʻsting boʻvʻlib qoldi. Kelib tur. U kutadi. Boquvchining ogʻvʻzidan chiqqan eng uzun gap shu edi.

B«Faqat ertaga emas, - dedi Anton. - Chunki tushdan keyin jismoniy tarbiya va rasmdan darslarim bor. Ertadan keyin kelishga harakat qilaman.

B«Bovʻbʻrti, - tovʻngvʻbilladi ayiq. Buni boquvchi aytgan boʻvʻlishi ham mumkin edi.

Anton juda mamnun holda uyiga qaytdi.

Endi u Sibilledan ranjiganini ham unutib yuborgandi. Ehtimol ovʻbʻshanda Sibillening ovʻbʻrnida ovʻbʻzi boʻvʻbʻlganida ham ovʻbʻsha gapga kulib yuborgan boʻvʻlardi.

Anton uyiga kelib qarasa, onasi kelgan ekan. Onasi hovliqib dedi: B«Men uni topa olmayapman.

B«Kimni? - sovʻbradi Anton.

B«Karamni, - dedi onasi.

B«Endi uni izlamay qovʻbyaqol, - dedi Anton, - men olgandim.

B«Unday boʻvʻlsa marhamat qilib uni menga qaytarib ber, - dedi onasi. - Makaronni karamli salat bilan yeymiz.

B«Afsus, buning iloji yovʻbʻq, - dedi Anton, - karam labi chovʻbziq ayiqda.

B«Labi chovʻbziq ayiqda degin, - dedi Antonning onasi. - Bizning kovʻbkat labi chovʻbziq ayiqqa ozuqa boʻvʻlarkan-da. Juda yaxshi. Balki unga makaronni ham olib borib berarsan?

B«Yovʻbʻq, - dedi Anton, onasining baqirishi endi hech nimani hal qila olmasligini bilgan holda. - U yangi kovʻbkatni xush kovʻbrarkan.

B«Men ham, - dedi onasi battarroq baqirib.

B«Ular uning ustidan kulayotgandilar-da, - dedi Anton ovʻbʻzini oqlaganday boʻvʻlib.

B«Yangi kovʻbkatning kulgi boʻvʻlishdan saqlaydigan xususiyati bormikan? - sovʻbradi onasi. Uning ovozi yana ovʻbʻz holiga qaytgandi.

B«Ayiqlarga shu ham madad boʻvʻlishi mumkin, - dedi Anton yengil tortib.

Nihoyat ular makaronni kovʻbkatsez yeydigan boʻvʻlishdi.

Anton boʻvʻbʻlgan voqeani aytib berdi.

Tanlov

Antonning onasi yettinchi marta chashkaga choy quyib ichdi. Antonning mushugi bir chetda turib yumshoqqina tuxumni paqqos tushirayotgandi. Anton suli yormasining qutisi ustidagi yozuvni ovʻbʻqib chiqdi. Bu hech kimni shoshiltirib qovʻbʻymaydigan yakshanba kunining ertalabki mahali edi.

B«Iltimos, menga suli yormasidan ovʻbʻn quti olib kel? - dedi Anton tovʻbʻsatdan.

B«Nima uchun? - sovʻbradi Antonning onasi. - U shunchalik mazali ekanmi?

B«Yovʻbʻq, - dedi Anton, - mazasi har doimgidek.

B«Aha, - dedi onasi va kutib turdi.

B«Velosiped yutib olish mumkin ekan, - dedi Anton, - ovʻbʻninchi tezlikkacha haydaladiganidan, unga gvʻbʻildiraklarining ustiga ovʻbʻrnatiladigan tovʻbgʻvʻinlari ham qovʻbʻshib berilarkan.

B«Xovʻbʻsh, buning uchun nima qilish kerak ekan?

B«Har bir quti ustida bittadan marka boʻvʻlarkan, shulardan yigirmatasini yigʻvʻbʻib ochiq xat orqali jovʻbʻnatganlargina tanlovda qatnasha olarkan.

B«Seningcha, bu tanlovda necha kishi qatnashadi? - sovʻbradi onasi Antondan.

B«Bilmadim, - dedi Anton pinagini buzmay, - besh kishi boʻvʻlib qolishi ham mumkin. Chunki yutuqqa beshta velosiped qovʻbʻyilarkan.

B«Unda minglab kishilar qatnashadi, - dedi Antonning onasi, - shuning uchun sening yutish imkoniyating haddan tashqari oz boʻvʻbladi.

B«Mayli-da, - qovogʻvʻbʻini soldi Anton, - sira imkoniyatsizlikdan shu yaxshi. Menimcha, shuncha velosipedni sovgʻvʻba qilmoqchi boʻvʻblayotganlar juda saxiy kishilar boʻvʻlsa kerak.

B«Buning saxiylikka mutlaqo daxli yovʻbʻq, - ularning maqsadi - shu yovʻbʻl bilan suli yormasini xaridorgir qilib, iloji boricha kovʻbʻproq daromad qilish.

B«Shunday qimmatbaho velosipedlarni sovgʻvʻba qiladigan boʻvʻlsalar, ular qanday qilib kovʻbʻproq daromad qilishlari mumkin? - sovʻbradi Anton ishonqiramay.

B«Chunki ular shu yovʻbʻl bilan ovʻbʻsha velosipedlar narxidan bir necha barobar kovʻbʻp pul ishlaydilar.

B«Axir, - boʻvʻbʻsh kelmadi Anton, - ular bunga qancha kishi qatnashishi mumkinligini oldindan bilmaydilar-ku?

«Ular ahmoqlar yetarli ekanligini juda yaxshi biladilar, - dedi Antonning onasi.

Anton baribir fikridan qaytmadi. «Bordi-yu, shu tanlovda besh kishigina qatnashadigan boʻlib qolsa, unda velosipedlarning bittasi menga tegadi, shunday emasmi?

«Ammo beshtadan koʻp kishi qatnashadi-da. Antonning onasi sabrsizlandi.

«Sen qayerdan bilasan? - soʻbradi Anton.

Antonning onasi endi toqat qilolmay qolgandi. «Boʻldi endi, baribir keragidan ziyod suli yormasi sotib olish haqida bosh qotirmoqchi emasman.

«Unda markalar yigʻishim bir necha oyga chovʻzilib ketarkan, - arazladi Anton.

«Xuddi shunday, oʻgʻlim, - dedi Antonning onasi. U «oʻgʻlim deganida koʻpincha jahldor holda boʻlardi.

Anton buni nohaqlik deb bildi. U indamaygina likobchasiga bir quti suli yormasini boʻshatdi-da, uni alam bilan chaynab yuta boshladi.

Onasi unga bir oz noxush qarab turdi-da, dedi: «Bundan keyin shunchalik koʻp yeydigan boʻlsang, velosipedning ustiga chiqolmaydigan boʻlib qolasan.

«Velosipedim boʻlsa, ozishga harakat qilaman, - javob berdi Anton oʻgʻzidagini chaynab.

Antonning mushugi qochib ketdi. U mojaroni nam panjalaridan ham battar yoqtirmasdi. Keyingi kuni Anton maktabiga borib, doskaga yozdi: «Lazzatli suli yormasi markalariga eski Mikki Maus jurnallarini almashaman.

«Men ahmoq emasman, - dedi Tomas har doimgidek yoqimsiz ohangda, - oʻzim ham velosiped yutmoqchiman.

«Men ham, - baqirdi kimdir. «Men ham, - dedi yana kimdir.

Sinfdagilarning deyarli hammasi lazzatli suli yormasi markalari yigʻibayotgan ekanlar. Sibille ham.

Anton bir lahza oʻzi bilan oʻzi kurashdi. Bu kurashdan yengib chiqqan Anton Sibillega dedi: «Mening markalarimni ham olaqol. Meniki ikkita boʻlgandi.

Sinf alochisi Verner ham shunday qildi. «Men ham senga markalarimni bermoqchiman, - dedi u Sibillega. Meniki toʻrtta.

«Toʻrtta? - dedi Sibille sevinchini yashirolmay. - Qoyilman senga.

Anton shu zahotiy oq suli yormasidan, ayniqsa, uning lazzatli turidan nafratlanishni boshlaganini his qildi.

Oqshom payti Antonning onasi uyga lazzatli suli yormasidan uch quti olib keldi.

«Agar velosiped yuta olmasang, mendan xafa boʻlma, - dedi u yarashib olish niyatida. - Yoqimli ishtaha.

Anton qutilarga nazar tashladi. «Suli yormasidan oʻzimni yomon his qilyapman, - dedi u, - velosiped yutishga ham qiziqmay qoldim.

Antonning onasi esankirab qaradi. «Unda markalarni tashlab yuborsak boʻlarkan-da.

«Yovʻq, - dedi Anton darhol, - ularni boshqa narsalarga almashtirish mumkin.

«Qanaqa narsalarga? - soʻbradi Antonning onasi.

«Har qanaqa, - dedi Anton, - Mikki Maus jurnallariga, shilliq qurtlarga, saqichga, tyulenga!

«Xovʻsh, sen markalaringni nimalarga almashtirmoqchisan?

Shu payt Antonning xayolidan Sibillening Verneriga aytgan gapini oʻtdi: «Qoyilman senga.

«Bilmadim, - dedi u toʻgʻrisini aytishga jurat etolmay.

«Har holda, bu yerda tyulenlarni boqmasang kerak, shundaymi? - soʻbradi onasi hafsalasi pir boʻlib.

«Yovʻq, - dedi Anton endi toʻgʻri soʻzlab. - Tyulenlar haqida oʻylayotganim yovʻq.

Oxir oqibatda Sibille tugul Antonning boshqa sinfdoshlaridan birortasi ham velosiped yuta olmadi.

Qora Yopingʻichli Erkak

Anton kitob doʻkonining sarguzasht kitoblar boʻlimida kitob varaqlab koʻrish bilan mashgʻul edi. Keksa sotuvchi ayol unga baqrayib qarab turardi. U bolalarning kitoblarni varaqlab turishlarini xush koʻrmasdi. Uning fikricha, bolalarning qoʻllari kir, pullari esa oz boʻlarkan. Anton bir gʻalati sarlavhali qalin kitobni qoʻliga oldi. Kitob «Yashil tosh siri, deb atalgan ekan. Anton dastlab uning oxirini oʻqidi: «Juda kech. Ular juda kechikishgandi. Murda yashil toshni barmoqlari bilan qisib ushlagan holda yotardi. Anton seskanib ketganidan «brrrr deb qoʻydi. U voqeaning yakuni murdaning qisilgan barmoqlarida nimadir borligi bilan emas, balki yaxshi natijalar bilan tugashini maqul koʻrdi.

Bir erkak doʻkonga kirib keldi. U juda baland boʻyli, keng yelkali boʻlib, enli qora yopingʻichga oʻranib olgandi.

«Qiziq, shunday issiq kunda ham shunaqa narsaga oʻranib olibdi, - deb oʻyladi Anton.

Sotuvchi ayol u bilan quyuq soʻbrashdi. U qoʻli kir va puli ozlarga oʻxshamasdi-da.

«Janob, nima istaydilar? - soʻbradi ayol.

«Komikslar (tagida matnchalari boʻladigan rasmi jurnallar), - dedi erkak qisqagina qilib.

Anton unga qaytadan nazar tashladi. Bular unga nima uchun kerak boʻlib qoldiykan, - oʻyladi u hayron boʻlib. Sotuvchi ayolning tabi bir oz xiralashganday boʻldi. «Chapdagi ikkinchi javonda, - dedi u. Haligi joy Antonning yonginasida edi. Erkak komikslarning birinchi jildini javondan olayotganida, Anton uning qoʻllari titrayotganini koʻrdi. «Yashil tosh siri endi Antonni umuman qiziqitirmay qoʻydi. Uning butun etiborini qora yopingʻichli erkakning sirli qiyofasi oʻziga tortardi.

«Tushunarli, - oʻyladi Anton, - u taqib qilinayotganga oʻxshaydi.

Komikslarning jildlaridan biri pastga tushib ketdi.

Uning tovushi butun doʻkonga taraldi. Sotuvchi ayol jahd bilan qarab qoʻydi. Anton kitobni olish uchun egildi, erkak ham egildi. Shu payt uning yopingʻichi sirgʻilib tushdi. Anton erkakga tikilib qoldi.

«Supermen, - dedi u hayratlanib. Erkakning yopingʻichi ostidagi koʻk-qizil tusdagi ichki kiyimidagi S yozuvi koʻrinib turardi.

«Tss, - dedi erkak va qoʻrqa-pisa atrofqa qaradi.

«Nega oʻranib olgansiz va nega qaltirayapsiz? - soʻbradi Anton.

«Endi uddalay olmayman, - «uh tortdi Supermen.

«Nimani? - soʻbradi Anton tushunolmay.

«Ixtirochilarim meni har koʻyga solishadi. Men halokatga uchragan samolyotlarni ushlab olishim, zilzilalarni bartaraf qilishim, bazan esa sevgi tuzogʻiga ham tushib qolishim kerak.

«Qiyin ekan, - tasdiqladi Anton. U halokatga uchragan samolyotlarni ushlab olmagani yoki biror marta zilzilani bartaraf

etmagan boʻlsa-da, sevib qolish qanchalik qiyin ekanligini bildirdi.

«Nima uchun oʻzingizga boshqa kiyim sotib olmaysiz. Shunday qilsangiz, sizni hech kim tanimasligi mumkin, - maslahat berdi Anton. - Kasbingizni ham oʻzgartirib olsangiz yomon boʻlmasdi. Hech boʻlmasa, gazeta sotuvchi yoki kinoteatrda joy koʻrsatuvchi boʻling.

«Men oʻzimga kiyim sotib ololmayman, - dedi erkak. - Pulim yoʻl boʻldi.

«Pulingiz yoʻl boʻldi? - hayron boʻldi Anton.

«Ha, pulim yoʻl boʻldi, - dedi Supermen xomush. - Voqealarda men doim qimmatbaho mashinalar minib, oʻzgalarga qimmat-qimmat sovgʻalar ulashib yuraman, ammo ixtirochilarim bular uchun pulni qayerdan olishimni menga malum qilmaganlar. Balki eski jildlardan birida bu haqda biror nima yozilgandir, degan maqsadda jurnallarni koʻrib chiqishga kelgandim. Ammo bu haqda biror nima deyilgan joyni topa olmayman.

«Nahotki, - dedi Anton kuyunchaklik bilan.

«Ortiq xohlamayman, - xos oʻrsindi Supermen. - Endi mana bu koʻk-qizil kiyimimdan butunlay qutulmoqchiman. Buning ustiga bu kiyim mening yoshimga toʻgʻri kelmaydi.

«Ammo u sizga yarasharkan, - dedi Anton yupatib. U oʻylab turib dedi: «Nima uchun siz bu ishdan boshqasiga oʻtib ketmayapsiz? Osonroqlari ham bordir?

«Qaysiga oʻtsam ekan? - soʻbradi Supermen. - Menga oʻxshaganlar qayerga sigʻardi? «Qorqiz qissasidagi mittivoylardan biri boʻlaymi? Yoki Vinnetu oʻrniga apachlarning (hindu qabilasi) yangi sardori boʻlaymi?

«Bular toʻgʻri kelmaydi, - dedi Anton.

Supermen burnini tortdi. «Shamollab qolganga oʻxshayman. Kecha muz dengizida kema halokatiga uchraganlarning bir necha yuztasini qutqarishimga toʻgʻri kelgandi.

Roʻmolchang bormi? Mening ixtirochilarim bu haqda ham oʻylab koʻrmagan ekanlar.

Anton oʻzgina ishlatilgan qoʻgʻozli roʻmolchasini chovʻntagidan chiqarib Supermenga berdi. U burnini qattiq qoqdi. Keksa sotuvchi ayol unga oʻqrayib qaradi.

Antonga esa oʻylab-oʻylab shunday dedi: «Gazetalarda ishga takliflar yozilgan joyi boʻladi. Balki oʻshalarda sizga mos keladigan yumush topilib qolar.

«Sarguzashtlimi? - soʻbradi Supermen.

«Unaqasi kamroq, - tushuntirdi Anton, - lekin ishlar kop.

Supermen oʻzining qimmatbaho qoʻl soatiga qaradi. «Yaxshiyamki, yaratuvchilarim buni ham unutib qoʻyishmagan.

«Esim qursin, - dedi u, - men hozir buzgʻinichilar izidan chiqarib yuboriladigan odamlar toʻla poyezdni qutqarib qolishim kerak.

«Axir siz!, - deyishgagina ulgurdi Anton.

«Tezroq oʻn yettinchi jildni och, - dedi Supermen hovliqib. - Hozir oʻsha yerda boʻlishim kerak.

Anton izladi. U oʻgirilib qarasa, Supermen qoʻyib boʻlgan ekan. 17-bob ochiq holda stol ustida turardi. Supermen baquvvat qoʻllari bilan temir yoʻl koʻprigini ushlab turib, poyezdni oʻtkazib yubordi.

«Unga yordam berib boʻlmaydi, - oʻyladi Anton.

«Hozirgina kelgan janob qani? - soʻbradi sotuvchi ayol.

«Oʻn yettinchi bobda, - javob berdi Anton.

«Hech nima sotib olgani yoʻl boʻldi, buning ustiga surbetlik ham qiladi, - pichirladi sotuvchi ayol va Supermenga oid voqeaning 17-jildini yopib qoʻydi.

Kir Yuvish Mashinasi

«Sblubb, - qildi kir yuvish mashinasi. Keyin esa «bluq-bluq, «gʻayt-gʻuyt qildi-da, toʻxtab qoldi.

«Eshitingmi? - soʻbradi Antonning onasi.

«Ha, - dedi Anton va rasm chizishni davom ettirdi. U bir soatdan buyon mushugining suratini chizishga urinayotgandi. Biroq mushuk har safar moʻhyovli zebraga oʻxshab qolayotgandi.

Antonning onasi kir yuvish mashinasini silkitdi. «Hayvon, - dedi u jahl bilan. Antonning mushugi xirilladi.

«Sengamas, mushugim, - dedi Anton mushugiga, - anavi kir yuvadigan oq hayvonga aytyapti.

Antonning mushugi boshini yana old panjalari ustiga qoʻydi. Suratlar uncha oʻxshamayotganini bilib turgan boʻlsa-da, u oʻzini Antonga chizdirayotganidan mamnun edi.

Antonning onasi kir yuvish mashinasining tugmalarini burab chiqdi. Boʻlmadi. Hatto oynali tuynugi ham ochilmay qolgandi.

Antonning onasi nimadir deb pichirladi, Anton uni tushunmay qoldi. «Nima deding? - soʻbradi u qiziqib. «Hech nima, hech nima, - dedi Antonning onasi dovdirab.

Qoʻngʻiroq chalindi.

«Iltimos, ochib yubor, - dedi Antonning onasi, - bu tuz va shakar soʻbrab turadigan qoʻshni ayol boʻlsa kerak. U doim xuddi shunaqa paytda keladi.

Anton eshikni ochdi va qaytib oshxonaga kirdi.

Antonning onasi «B uffB tortdi va qoʻshni ayol uchun non qoldiqlarini bir qoʻgʻoz xaltachaga sola boshladi. «Bu hol menga noqulay albatta, - deya xijolat boldi qoʻshni ayol har doimgidek.

«Balki kir yuvish mashinasiga yaxshi «B gapiribB koʻrishimiz kerakdir, - dedi Anton onasiga, - uni silab, biz uchun qanchalik muhim ekanligini aytaylik-chiB !.

«Uni tashlab yuborganimiz maqul!, - dedi Antonning onasi.

«Kir yuvish mashinangiz ishlamay qoldimi? - soʻbradi qoʻshni ayol. - Ha, bu yangi chiqqanlaridan emas ekan-da. Buni bemalol tashlab yuborib, oʻrniga yangisini olsangiz boʻlarkan, - dedi u oʻzicha aql oʻrgatib.

«Agar u shu gaplarni eshitayotgan boʻlsa, - dedi Anton, - keyingi safar paxtali jemferlarimizni yuvayotganida bujmaytirib tashlaydi.

«Mashina jonsiz narsa-da, - dedi qoʻshni ayol Antonga uqtirib. - Ular gapga tushunarmidi.

Bu gap Antonga umuman yoqmaydigan ohangda aytili. U oʻrnidan turib, kir yuvish mashinasining oldiga bordi va uning silliq sirtini ohista siladi. «Biz unga koʻrsatib qoʻyamiz, - pichirladi Anton. - Endi meni uyaltirib qoʻy. Aytganimni qilasan-a?

Keyin u dastur tugmachasini bosdi. Kir yuvish mashinasi sekin gʻʻiriladi va odatdagiday B«bluq - bluq qilib ishlay boshladi.
B«Ishonib boʻʻlmaydi, - qichqirib yubordi Antonning onasi.
B«Bu tasodif, - dedi qovʻʻshni ayol va non qoldiqlarini olib xayrlashdi.
B«Buni qanday tuzatding? - soʻʻbradi Antonning onasi.
B«Bilmayman, - dedi Anton. - Shunchaki men uni ishlab turganday tasavvur qildim. Menimcha, uni dam oldirib turishimiz kerak.
B«Bovʻʻtpti, - dedi Antonning onasi. - Keyingi haftada unga uch kun dam beramiz.
Yana qovʻʻngʻʻbʻʻtiroq chalindi. Eshik oldida haligi qovʻʻshni ayol entikib turardi.
B«Biror nima esingizdan chiqib qolganmidi? - soʻʻbradi Antonning onasi.
B«Yovʻʻtq, - dedi qovʻʻshni ayol, - mening mikserim (meva va sabzavotni sharbatga aylantiradigan asbob) ham ishlamay qoldi.
B«Menikini olib turmoqchimisiz? - soʻʻbradi Antonning onasi.
B«Ha! yovʻʻtqeb! mikseringizni emas, - dedi qovʻʻshni ayol duduqlanib, - Antoningizni. U mikserim bilan B«gʻʻplashib qovʻʻysa maylimi?
B«Bu gal ham tasir qildimi? - soʻʻbradi Antonning onasi, Anton qaytib kelgach.
B«Albatta, - dedi Anton. - Bir gap bilan ishlab ketdi.
B«Rostdanmi? - dedi Antonning onasi angrayib. - Nima deding?
Anton kulgisi kelganidan gapirolmay turdi.
B«Ulagichni rozetkaga ulashini aytdim, - deya qiqirlab yubordi u nihoyat.

Anton Va Qorbobo

Anton yana qovʻʻlqopchalarini izlashga tushdi. Ular kovʻʻm-kovʻʻk edi. Nihoyat u chapini topdi va suyunib ketdi. Chunki bir qovʻʻl lini jaketining chovʻʻntagiga tiqib yursa ham boʻʻlardi-da.
B«Men yangi yil tomoshalarini kovʻʻbrishga ketyapman, - ogohlantirdi u. Onasi indamay boshini qimirlatdi. U keyingi kungacha bir ishni qilib tugatishi kerak edi.
Anton kovʻʻbcha boʻʻylab ketarkan, kul rang qor etiklariga chalpillab yopishib qolayotgandi.
B«Quturgan qovʻʻy, - dedi bir yoqimsiz ovoz. Yovʻʻl chetiga mashinasini sozlayotgan haydovchi shunday deb yovʻʻlda ketayotgan haydovchiga tana qilib qoldi. Unisi esa yon derazadan boshini chiqarib, - B«Yangi yilingiz bilan! - deya javob qildi-da, ovʻʻtib ketdi. Birinchisi uning ortidan qarab qoldi. Shundan soʻʻng u ogʻʻbzini sekin yopib, yuzini qattiq burushtirdi. Anton miyigʻʻbʻʻda kulib qovʻʻydi va yovʻʻl lini davom ettirdi.
B«Gʻʻbarch-gʻʻburch. Anton qor ustida etiklari bilan mana shunday tarzda qadam tashlab ketayotgandi. Kovʻʻbcha eniga chiroqlar zanjiri tortilgandi. Peshtaxtalarga archalar, ovʻʻyinchoqlar va qorbobolar qovʻʻyilgandi.
B«Qayerga ketyapsan? - soʻʻbradi kimdir. U maktabda Antondan uch qator ortda ovʻʻtiradigan Markus edi.
B«Yangi yil tomoshalarini kovʻʻbrishga, - dedi Anton, - senchi?
vʻʻbʻʻPochtaga ketayotgandim, - javob berdi Markus, - onam pul jobʻʻnatishga yubordi. Vaqti yovʻʻqligi uchun, u yangi yil arafasida dovʻʻkondan chiqolmaskanvʻʻk.
Markus kapyushonli kurtkasining chovʻʻntagidan bir yashil konvert chiqardi.
vʻʻbʻʻAnchagina pulvʻʻk, - dedi u takidlab.
vʻʻbʻʻBiz pulimizni hech qayerga jobʻʻnatmaymiz, balki xarajat qilamizvʻʻk, - dedi Anton. Pul uni uncha qiziqirmsadi.
Markus yashil konvertni ehtiyotkorlik bilan joyiga solib qovʻʻydi.
vʻʻbʻʻMen universal dovʻʻkonga kiraman, - dedi Anton, - bu yil u yerga qorbobo kelgan.vʻʻk
vʻʻbʻʻAslida bunaqalar kiyimlarini almashtirib olgan kishilar boʻʻladi, ularga buning uchun universal dovʻʻkon pul tovʻʻlaydivʻʻk, - dedi Markus bepisand holda.
vʻʻbʻʻSenga kim aytdi?vʻʻk - soʻʻbradi Anton.
vʻʻbʻʻDadam. Uning aytishicha, ular xaridorlar kovʻʻbproq pul xarajat qilishlari uchun qovʻʻyilarkanvʻʻk.
vʻʻbʻʻMen pul xarajat qilolmayman, - dedi Anton, - chunki menda yovʻʻbqvʻʻk.
Shu payt universal dovʻʻkonda qorbobo shirinliklar va tovʻʻburchalar ulashayotgandi. Uning soqoli yopishtirilgan, egnida uzun, qizil choponi bor edi, peshonasidan ter tovʻʻk ilayotgandi. Universal dovʻʻkonda uzun chopon juda issiqlik qilayotgandi. Bir nechta bolachalar unga zovʻʻb ishtiyoq bilan qarab turishardi.
B«Dadamning aytishicha, faqat nodon bolalargina qorboboga ishonisharkan. Markusning ovozi etirozli ohangda chiqdi.
B«U ovʻʻbsha nodon bolalarga qiziqarli tuyulsa kerak-da, - dedi Anton ovʻʻylanib.
B«Oxirgi qavatga chiqaylik, - undadi Markus, - u yerda komputer ovʻʻyinlari bor.
B«Sen pul jobʻʻnatishing kerak edi-ku? - eslatdi Anton.
B«Buni keyinroq ham qilsam ham boʻʻladi, - dedi Markus va eskalatorga chiqdi.
Tovʻʻbʻʻrtinchi qavatda avtomatlar kovʻʻb edi. Pippillagan, gʻʻbʻʻzillagan va gʻʻbʻʻuvillagan shovqinlar taralib turardi. Ekranlardagi oq pufakchalar bir tomondan ikkinchi tomonga uchib ovʻʻbtayotgandi; tovʻʻbʻʻsiqlar kovʻʻbtarilgach, nishonlar gʻʻbʻʻoyib boʻʻbtayotgandi. Faqat tugmachalar ovʻʻbz vaqtida bosilsa yoki buralsa bas. Yangi yil sharofati bilan bolalar bepul ovʻʻbynash imkoniyatiga ega edilar. Ulardan ikkitasi bitta joy uchun talashib qolishdi. Xizmatchilardan biri pippillayotgan avtomatlar va chinqirayotgan bolalar ovʻʻbʻʻrtasida nima qilarini bilmay qolgandi. Markus avtomatlardan birini egallashga muvaffaq boʻʻldi. Hayajondan uning yuzi qizarib ketgandi. U juda yaxshi ovʻʻbynadi. Anton ham shunday ovʻʻbynashga harakat qildi. Ammo u tugmachalarni yo oldin, yo keyin bosib qovʻʻbyayotgandi.
Keyin Anton ozgina nariroqqa ovʻʻtib, kitoblar bolimiga kirdi va bir qalin kitobni qovʻʻbligga oldi. Unda, - B«Bolalar uchun yangi yilning katta kitobi, - deb yozilgan ekan. Anton uni varaqladi. Keyin tovʻʻbxtab qoldi. Kitobdagi bir hikoya B«Anton va qorbobo deb atalgandi. Anton uni ovʻʻbqiy boshladi.
B«Anton yana qovʻʻlqopchalarini izlashga tushdi. Ular kovʻʻm-kovʻʻk edi. Nihoyat u ulardan bittasini topdi va suyunib ketdi. Bitta qovʻʻl lini jaketining chovʻʻntagiga tiqib yursa ham boʻʻlardi-da!
B«Anton, - dedi bir gʻʻbamgin ovoz. Kimdir uning bilagidan tortdi. Anton ovʻʻbqishdan tovʻʻbxtamadi.
B«Men bu yerdaman. Bir hikoyaning ichidaman, - dedi u hayajonlanib.
B«Anton! Pulni yovʻʻbqotib qovʻʻbyibman! Anton ovʻʻbgirildi. Uning yonida Markus turardi.
Endi uning yuzi ovʻʻbyin paytidagiday qip-qizil emas, balki boʻʻbzarib ketgan edi.

B«Nima deysan? Anton kitobni joyiga qovʻtydi. -Yaxshilab kovʻtirdi.

Markus kurtkasining hamma chovʻntaklarini agʻʻdarib kovʻtirdi. Yovʻtq ekan. Uning bobʻtzarib ketgan yuzida husnbuzarlari aniq kovʻtirinib qolgandi. Ular avtomatlar yaqiniga borib, pastni kovʻtزدan kechirib chiqishdi. Yovʻtq ekan. Yashil konvert topilmadi.

B«Yur, - dedi Anton, - biror joyga borib bafurja ovʻtylab kovʻtiramiz.

Universal dovʻtkonning ortida bir kichik istirohat bogʻʻbi bobʻtlib, uning ichida bir nechta yaproqsiz butalar bor edi. Bir nechta ovʻtirtgʻʻbichlar. Bitta daraxt. Antonning ovʻtng qovʻtli sovqotdi. U uni jaketining chovʻntagiga tiqdi. Uning yonida Markus tishlarini qichirilatib turardi. Ular bir ovʻtirtgʻʻbichga ovʻtirdilar.

B«Oylab kovʻt-ri-chi, - dedi Anton. Uni biror joyda chovʻntagingdan chiqargandirsan.

Markus boshini silkitdi.

B«Qancha edi ovʻtzi? - sovʻt radi Anton.

Markus javob berish ovʻt rni ga, yigʻʻtlay boshladi.

Kimdir ular ovʻtirtgan ovʻtirtgʻʻbichga ovʻtirdi. Qalin etiklar, uzun, qizil chopon, oq soqol. Qorbobo.

B«Siz universal dovʻtkondanmisiz? - sovʻt radi Anton.

Qorbobo jilmayib boshini qimirlatdi. Anton unga sinchkovlik bilan qaradi. Haqiqatan ham buning sochi va soqoli boshqacha edi. Jilmayishi ham.

Markus hamon yigʻʻtlayotgandi.

B«Uning puli yovʻtqolib qoldi, - tushuntirdi Anton. - U uni onasining ovʻt rni ga pochta orqali jovʻtnatishi kerak edi.

Qorbobo boshini qimirlatdi. U choponining chovʻntagidan ikkita tovʻt r vacha chiqardi va dedi: B«Taskin bobʻtlishi uchun.

Anton pul yovʻtqotmagan bobʻtlsa ham, shu ikkita tovʻt r vachadan bittasini oldi.

B«Yangi yillaringiz qutlugʻʻb bobʻtlsin, - dedi qorbobo va yovʻt lga tushdi.

B«Ochsangchi! - Anton qovogʻʻtini solib tilla rang tovʻt r vachaga qarab qolgan Markusni shoshiltirdi.

B«Barisi bemanilik, - dey pichirladi Markus, ammo tovʻt r vachani ochdi. Uning ichidan bitta yassi quti chiqdi. Quti ichida bitta yashil konvert bor edi. Markus ishonqiramay unga tikildi, keyin uning ichidagi pulni sanadi. B«Tovʻt gʻʻb t r i, - dedi u va qorbobo tomonga ovʻt g i rildi. Ammo endi u kovʻt rinmay qolgandi.

Anton ham tovʻt r vachasini ochdi. Uning ichidan kovʻt m-kovʻt k qovʻt l qopchasi chiqdi. Ovʻt nggi.

B«Tushundingmi?, - sovʻt radi Markus.

Anton qovʻt l qopchaga yaxshiroq qaradi. U uniki edi. Uni bosh barmoq yonidagi yamoqchali joyidan tanidi.

B«Bu haligi universal dovʻtkondagi qorbobo bobʻtlsa kerak, - dedi Markus, - demak konvertni ovʻt sha yerdan topib olgan. Ertaga unga minnatdorchilik izhor qilib qovʻt yarman.

Anton hech nima demadi. Ammo Markus bu qorboboni universal dovʻtkondan topa olmasligiga uning ishonchi komil edi.

Qush Torti

B«Hamma eshitsin, yakshanba kuni menikida fashing (qishni kuzatish bayrami)ni nishonlaymiz! - qichqirdi Gundi. Gundi qiz bola emasdi. Asli ismi Gundomar bobʻt lgan Gundi jismoniy tarbiya bobʻt yicha hammadan zovʻt r edi. Sinfidagi shovqin-suron shodlikka ulanib ketdi. Gundi qovʻt llarini kovʻt tarib ishora qildi. U yana nimadir demoqchi ekanligi kovʻt rinib turardi. Meni sira Gundi deb chaqirmanglar. Aks holda onamning jahli chiqadi. U meni hamma Gundomar deb chaqirishini xohlaydi.

Sinfdagilarning bari kulib yubordi, Gundomarning ovʻt z i ham.

B«Sinfimizdagilarning hammasi yakshanba kuni Gundinikiga fashingni nishonlashga taklif etilgan. Yani Gundomarnikiga, - bildirib qovʻt ydi Anton onasiga. U hozirdanoq yangi ismga kovʻt nkishga harakat qilayotgandi.

B«Sinfingizdagilarning hammasi? - hayron bobʻt ldi Antonning onasi. B«Uning oilasidagilarning asabi mustahkam bobʻtlsa kerak-da. Qanday qiyofada bormoqchisan?

B«Bilmadim, - deya ovʻt ylab qoldi Anton, - balki sherif (politsiya boshligʻʻb i) qiyofasida borarman.

B«Yaxshi, - dedi onasi, - unda senga bitta yulduz va bitta chavandozlar shlyapasi ham kerak.

B«Tovʻt r pponcha-chi, - qovʻt shib qovʻt ydi Anton.

B«Ovʻt yinchoq qurollarga munosabatim qanaqaligini bilasan-ku, - Antonning onasining kayfiyati yomonlashdi. - Yaqin kelajakda ovʻt shalar portlovchi minachalar sotadigan bobʻt lishadi. Keyin ular yordamida qovʻt gʻʻb t r irchoqlar va ovʻt yinchoq ayiqchalar portlatib yuboriladigan bobʻt ladi.

B«Juda oshirib yubording, - dedi Anton. U quolsiz kurashishga ham tayyor edi: baroq mushuklar uchun, Sibille uchun, uy ishlari kamaytirilishi uchun, gapiradigan daraxtlar uchun. Ammo tovʻt r pponchasiz sherif bobʻt l adigan bobʻt lsa, ishonarli chiqmasdi.

B«Tovʻt r pponchani ovʻt zim yigʻʻt gan pulga sotib olsam-chi? - sovʻt radi u.

B«Unda konflikt (mojaro) chiqadi, - dedi Antonning onasi. B«Konflikt sovʻt z i Anton uchun yangi edi. Shunday bobʻt lsa-da, u onasining ohangidan, konfliktning bobʻt l magani maqulligini tushundi.

Keyinroq Anton fashing kiyimlari va turli narsalar sotiladigan dovʻtkonchaga bordi. Unga hech nima yoqmadi. Nihoyat u bir ajoyib qush niqobini kovʻt rib qoldi va kiyib kovʻt rdi. Kovʻt z lari kichik tirqishlardan qarab turardi, ogʻʻt z i bilan burni esa katta sariq tumshuq ortidan kovʻt rinmasdi. B«Men antiqa qush bobʻt lib boraman, - ahd qildi Anton va sovʻt nggi paytlarda yigʻʻt qan puliga bu niqobni sotib oldi.

Antonning onasi bundan juda mamnun bobʻt ldi. U darhol bir eski qora matodan keng yengli kovʻt ylak tikib berdi. Anton qovʻt llarini yuqoriga va pastga harakatlantirganida, xuddi qanot qoqayotganday kovʻt rinardi.

Anton yakshanba kuni Gundinikiga, yovʻt q Gundomarnikiga borayotganida, kayfiyati juda xush edi. B«Endi meni hech kim taniyolmasa kerak, - ovʻt yladi u.

B«Xayrli kun, Anton, - dedi Gundining, yovʻt q Gundomarning onasi uni kovʻt rishi bilan.

Anton atrofga nazar tashladi. Bu did bilan jihozlangan juda govʻt z al uy bobʻt lib, uning tevaragida katta bogʻʻb bor edi. Uzun stolga pishiriqlar, tortlar, qaymoqli likobchalar, quymoqlar, pechenyelar, kakao, hamda malina sharbatlari qovʻt yilgandi.

Gundining, yovʻt q Gundomarning dadasi uydan chiqib ketgan ekan. Shuning uchun uning onasiga ikkita oq etakli ayol yordamlashayotgandi.

Anton tamaddi va ichish paytida yuzidagi qush niqobini xalaqit bermasligi uchun yuqoriga kovʻt tarib qovʻt yardi. Pishiriqlar va tortlar juda mazali edi-da. Keyinroq ovʻt yinlar tashkil etildi. Ular Antonga yosh bolalarnikiday tuyuldi. Ammo ulardan zovʻt r

yutuqlar yutish mumkin edi.

Anton ham shu o'byinda ishtirok etib, Karl Mayning (hindular haqidagi qiziqarli kitoblar muallifi) bir jildini, rangli qalamlar, pechenye shaklidagi o'bhchirgich uchta Komik jurnallarini yutib oldi. O'byin mobaynida u judayam isib ketdi, shuning uchun boqqa chiqiladigan kichkina eshikni izlab topdi. Anton u yerga chiqib bir oz qanotlarini qoqdi va o'bzini xuddi ucha oladiganday tasavvur qilib ko'brdi.

B«Sovuq, - dedi bir ovoz.

B«Hozir bahor bo'lsaydi, - javob berdi boshqasi.

Anton atrofqa qaradi. Hech kim ko'brinmadi.

B«Bugun biror nima yedingmi? - so'bradi birinchi ovoz.

B«Yov'q, - javob berdi boshqasi mayusgina.

Aslida bu ovozlar yuqoridan keldi. Anton tepaga qaradi. Tepasidagi quruq shoxlarda ikkita qushcha o'btirardi. B«Men qushlar ovozi tushunyapman, - o'byladi Anton hayratlanib, - niqobim tufayli bo'lsa kerak.

B«Hoy qov'bhshaloqlar, - xitob qildi Anton. Aniqroq o'bi, u ularni shunday deb chaqirmoqchi bo'bdidi. Uning tumshug'bidan B«kroaks degan sado chiqdi.

B«Sen qanaqasan? - so'bradi daraxtdagi ikkita qushchadan biri.

B«Men haqiqiy emasman, shunday kiyinib olganman, xolos - tushuntirdi Anton. Bu B«kreks rak oak tarzida eshitildi.

B«Bizning tilimizda so'bzlashyapsan-ku, demak haqiqiy bo'bsang kerak, - dedi qushcha.

B«Men ucholmayman. Anton gapini tasdiqlash maqsadida, qora qanotli qov'blarini qoqib ko'brsatdi.

B«O'bz shunday bo'bladi, - yupatdi qushcha. - Chunki sen juda katta ekansan. Demak, senga doim biznikidan ancha ko'br ovqat kerak bo'bladi. Hozir sen ham bizday ochsan, shundaymi?

B«Yov'q, - dedi Anton xuddi ayb ish qilib qov'byganday. - Men shuncha ko'br ovqat yeb yuboribman-ki, bundan o'bzimni ancha yomon his qilyapman. Sizlarga ham biror yegulik olib kelib beraymi?

B«G'balati savol! Qushcha jon talvasasida qanotlarini qoqdi. B«Kelinglar, kelinglar!

B«Men boshqalarni chaqirib kelaman, - sayrab uchib ketdi ikkinchisi.

B«Men hoziroq qaytaman, - vada qildi Anton. Bu B«kra rida ra tarzida eshitildi.

U tuzalgan stol oldiga bordi va o'bylab qoldi. Mevali tort juda shirinlik qilardi, shokoladlisi yopishqoqroq edi, quymoqlarni esa yaxshi ushatib bo'blmasdi. Nihoyat Anton bir chekkadagi qiyomsiz va kremsiz tortni ko'brtib qoldi va shuni oladigan bo'bdidi. Qov'bhshni xonadan kulgi va shovqin-suron eshitar. Yutuqlar egasini topib ketgan.

Anton hech kimga bildirmay boqqa kirdi. U haligi tortni o'bsha yerda ushatib, daraxt tagiga tashladi. Keyin mamnun holda uzoqroqda turib, tort ushoqlari atrofida to'bplanayotgan qushlarni kuzatib turdi. B«Kerk kekk kirk, - dedi Anton xayrlashib. Bu B«yoqimli ishtaha, - degani edi. Keyin u yana uyga kirdi.

B«Endi yong'boqli tortimni ham bir tatib ko'bringlar-chi, - dedi Gundining onasi haligi ikkita ayolga. - Faqat sakkizta tuxumdan tayyorlangan.

B«Attang, - o'byladi Anton, - har holda men ushatgan tort bo'blmasin-da.

Afsus aynan o'bsha tort nazarda tutilgan ekan. Va Gundining onasi uni topishga qat'iy kirishganligi sezilib turardi.

B«Balki, - o'byladi Anton, - tortni qushlar maza qilib yeyishganini eshitsa, xursand bo'blar. Anton niqobini ko'btardi va yong'boqli tortga nima bo'blganini aytdi. Gundining onasi xursand bo'blmadi. U kulishga urindi-yu, biroq buni uncha uddalay olmadi.

Anton yaxshisi uyiga qaytishga qaror qildi. U hamma yutuqlarini yig'bishtirdi va katta xona tomonga qarab qichqirdi: B«Men ketyapman, Gundi.

Hamma qotib qoldi. Gundomarning onasi chuqur nafas oldi. B«U seni nima deb chaqirdi? - so'bradi u qat'iy.

Gundomar bir lahza o'bylanib qoldi va dedi: B«Meni sinfimizdagilar Gundi deb atashadi. O'bzimga ham shu maqul.

Anton uyiga qaytgach, onasi unga noxush qarab dedi: B«Gundomarning onasi menga qov'bhng'biroq qilgandi.

B«Ikkalangiz bir-biringizdan qolishmaysiz, - o'byladi Anton. Ammo hech nima demadi.

B«Nima uchunligini bilarsan? - so'bradi Antonning onasi.

Bu savol Antonni hecham tashvishlantimadi.

B«Men ikkita qush gaplashayotganini eshitib qoldim, - tushuntirdi u, - ular och edi.

Antonning onasi burnini tortdi. B«Ozim ham shunga o'bxshash hol yuz bergan bo'bsa kerak, deb o'bylagandim. Endi senga chumchuqlar murojaat etadigan bo'bsa, nonushta qiladigan pishiriqlarimizni ham ularga derazadan tashlarkansan-da. Qov'by, yaxshisi unday qilma. Aks holda...

B«Bilaman, aks holda mojaro bo'bladi, - qov'bhshib qov'bydi Anton bo'bhg'biq ovozda. Bitta yong'boqli tort uchun, chuncha tashvish, - pichirladi u xonadan chiqayotib. Yaxshiyam buni onasi eshitmay qoldi.

Mov'bmataloq

B«Tomas bir haftadan buyon yov'q, - dedi o'bhqituvchi. U sinf jurnalidagi kunlarni sanab chiqdi. B«Nima uchun bundayligini biladiganlar bormi?

Hech kim indamaydi.

B«Nima, hech kim u bilan dov'bst emasmi?

Hech kim indamadi. Tomas hammani turtkildirdi, sochlaridan tortardi, daftar bilan urardi. Yov'q, hech kim Tomas bilan dov'bst emas edi.

B«Balki uning turar joyini biladiganlar bordir?

B«Bov'btpti, - o'bhqituvchi toqatsizlandi. - Uning turar joyini devonxonadan ham bilib olish mumkin. Kimdir unikiga borib, nima bo'lganini bilib keladi. Uning sinchkov nigohi sinfdagilarga qadaldi.

B«Menga aytib qolmasin-da, - o'byladi Anton va matematika daftariga ko'bz yugurtirishga tushdi. Biror narsaga diqqat bilan qarab turganida, u o'bhqituvchisining nazaridan chetda qolishi mumkinligini bilardi. Biroq bunday holda, B«U meni ko'brmasin, u meni ko'brmasin!, degan fikrni xayolidan o'btkazishi kerak edi. Bu hol doim o'bz tasirini ko'brsatardi.

B«Anton, - dedi o'bhqituvchi, - bu ishni senga topshiraman.

B«Rasvo bo'bdidi, - o'byladi Anton. - Shu paytgacha hamma istagim rov'byobga chiqardi-ya.

B«Nima uchun aynan men ov ʻsha ahmoqdan xabar olishga borishim kerak? - shikoyat qildi Anton uyiga kelib.

B«Mayli, mayli, hechqisi yov ʻq , boraqol, faqat kechga qolma, - dedi Antonning onasi, bir varaq oq qov ʻhozdan nigohini uzmay qalamni tishlab turgan holda. Antonning divan ustida uxlayotgan mushugi uyqusida panjalarini qimirlatib qov ʻyardi. Anton uf tortdi. Buni hech kim eshitmadi. U gv ʻazablanib manzilgoh yozilgan qov ʻhozga qaradi, uzoq emasmikan, degan manoda. Har holda u Tomasni maktab yov ʻlida tez-tez uchratardi.

Baribir Anton anchagina yov ʻl yurishiga tov ʻgv ʻri keldi va nihoyat ov ʻsha uyni topgach battar gv ʻazablandi. Kul rang tusli, katta uyning atrofida bogv ʻi ham, derazalari oldida gullari ham yov ʻq ekan.

B«Uyi ov ʻziga ov ʻxsharkan, - ov ʻyladi Anton gv ʻazabga tov ʻlib. U chang bosgan taxtachalarga yozib qov ʻyilgan nomlardan tegishlisini topib, qov ʻngv ʻhiroq qildi.

Unga mujmal ovozlari hamda shoshilinch qadamlar eshitildi. Keyin bir lahza jimlik bov ʻldi. Anton yana bir marta qov ʻngv ʻhiroq qildi. Kimdir aynan shuni kutib turganday darhol eshikni qiya ochib qaradi. Anton bir ayolning yuzini kov ʻrib qoldi.

B«Meni maktabdan yuborishdi, - tushuntirdi u. - Men Tomas bilan kov ʻrishib, qachon maktabga borishini bilib ketishim kerak. Ayol boshini qattiq qimirlatdi. B«U bilan kov ʻrisholmaysan. Maktabingdagilarga ayt, u bir necha kundan keyin boradi. Shunday deb ayol eshikni Antonning burniga urguday qilib yopdi. Anton nima qilarini bilmay, bir oz shu yerda turib qoldi.

Yana qov ʻngv ʻhiroq qilsinmi? Tomasga nima bov ʻlganini bilolmadi-ku.

B«Ketdimi? Anton eshik ortidan kimdir sov ʻraganini eshitdi.

B«Pssst! - dedi boshqasi.

Anton ov ʻgirilib ov ʻychan qadam tashladi.

Bu yerda bir sir borga ov ʻxshardi. Bu hol unga Sibille bilan kov ʻrishish uchun yaxshigina bahona bov ʻldi.

Sibille chov ʻpli qizil-yashil qandni yalagan holda voqeani qiziqib eshitdi. B«Balki uni birov ov ʻgv ʻirlab ketgandir, - dedi Anton. - Shuning uchun uning ota-onasi bu haqda hech kimga ayolmayotgandir.

B«Ov ʻgv ʻirlab ketgan, - Sibille qatyi ravishda bosh silkitdi. - Undaylarni ov ʻgv ʻirlagan kishi darhol qaytarib keladi. Buning evaziga pul ham talab qilmaydi.

B«Tov ʻgv ʻri aytasan, - dedi Anton uning gapiga qov ʻshilib. - Balki unga qizamiq chiqib qolgan bov ʻlsa, qizil donachalaridan or qilib yurgandir.

B«Sen gaplashib turganingda ham chov ʻpli qizil-yashil qandni yalayotganingni tushunolmayapman, - shikoyat qildi Anton.

B«Masalaning mohiyatini chuqur tushunish kerak edi-da, - uqtirdi Sibille va chov ʻpli qizil-yashil qandning qolganini tishlab-tishlab yutib yubordi.

B«Tishing ogv ʻrib qolmaydimi? - sov ʻradi Anton.

B«Ogv ʻriydi, - javob berdi Sibille.

B«Ana, - Anton Sibille chov ʻpli qand yalamaydigan bov ʻlganidan keyingina, unga uylanishini kongliga tugib qov ʻydi.

Anton ov ʻsha xunuk kul rang uyga bir oz yetmasdan tov ʻxtadi. B«Mana shu uy. - Uy yaqinida hech kim bov ʻlmasa ham u pichirlab gapirdi. - Endi nima qilamiz?

B«Qov ʻngv ʻhiroq qilamiz va tez yugurib borib anavi plakatning orqasiga yashirinamiz, - taklif qildi Sibille. - Kov ʻramiz, qani nima bov ʻlarkan.

B«Men hecham bunday qilib kov ʻrmaganman, - tov ʻngv ʻilladi Anton tashvishlanib. - Buni sezib qolishlari mumkin-ku.

B«Haqiqatni bilishimiz uchun shunday qilmasak bov ʻlmaydi, - tushuntirdi Sibille.

B«Bov ʻpti, - Antonning ovozi uncha dadil chiqmadi. - Kim qov ʻngv ʻhiroq qiladi?

B«Sen, - dedi Sibille. - Fikr mendan chiqdi.

Anton qov ʻngv ʻhiroq qildi va darhol plakatning ortida turgan Sibillening yoniga yugurib bordi. Ular yashirinishgan joyidan uy eshigi bir oz ochilganini va bir lahzadan sov ʻng yana yopilganini kov ʻrishdi.

B«Yana bir marta shunday qilib kov ʻramizB, - dedi Sibille.

B«Xov ʻp, - uf tortdi Anton. Sibille bazan ov ʻta tirishqoq bov ʻlib ketardi.

B«Yov ʻq, endi men, - dedi Sibille. - Sen nafasingni rostlab olganing yov ʻq.

B«Qoyil, - dedi Anton Sibillening gapidan ruhlanib.

Bu safar eshik tov ʻliq ochildi. Bir ayol chiqib, ikkala tomonga qaradi va boshini silkitib yana uyga kirib ketdi.

B«Endi navbat meniki, - dedi Anton va yugurib ketdi. U qov ʻngv ʻhiroq tugmachasini bosish uchun qov ʻlini kov ʻtarishi bilan eshik lang ochildi. Uning oldida Tomas turardi. Anton Tomasga tikilib qoldi. B«Yuzingga nima bov ʻldi? - sov ʻradi u qov ʻrqib ketib. Tomasning ov ʻng kov ʻzi shishib ketgan atrofi kov ʻk, yashil, sariq aralash tusda edi. Sibille yashiringan joyidan chiqib keldi. B«Ov ʻziningdan kattaning jigv ʻiga tegdingmiv ʻ”sov ʻradi u qiziqib. - Kichikroq bov ʻlganida, balki kuching yetgan bov ʻlardi.

B«Qov ʻl kov ʻtarsa kerak, - ov ʻyladi Anton. U Sibilleni himoya qilish yoki qochib qolish afzalligini beixtiyor xayolidan ov ʻtkazdi. Biroq Tomas turgan joyidan jilmadi va hech nima qilmadi.

B«Shuning uchun maktabga bormaganmiding? - dedi Anton duduqlanib va Tomasning rang-barang kov ʻziga ishora qildi.

B«B Dadam bunaqa bov ʻlib qolishini bilmagan ekan, - dedi Tomas.

B«Dadang? - sov ʻradi Anton qizishib. - U tez-tez shunday qilib turadimi?

B«Faqat kov ʻproq ichganida. - Tomas ehtiyotkorlik bilan kov ʻzini siypaladi. - Shunday paytlarda meni mov ʻmataloq qilib qov ʻyishi mumkin.

B«Mov ʻmataloq? - Anton va Sibille deyarli bir vaqtda sov ʻradilar.

B«Buni mutaxassis shunday deb ataydi, - tushuntirdi Tomas. - Dastlab u siyoh rangda bov ʻladi.

Uchalasi bir lahza jim turib qolishdi. B«Sizlarni ichkariga kirita olmayman, - dedi Tomas. - Hozir uyimiz ov ʻzimizga ham torlik qilib qolgan.

B«Ha, unda biz ketdik. Anton Sibillega savolomuz qaradi. U esa indamay boshini quyi soldi.

B«Mov ʻmataloq bov ʻlib qolganimni sinfdagilarga aysangiz, miriqib kulishsa kerak, - dedi Tomas ov ʻta dardli ohangda.

B«Bov ʻlishi mumkin, - dedi Anton. U Tomasdan doim hadiksirab yurganini kov ʻz oldiga keltirdi. Endi esa Tomas undan va Sibilledan hayiqib turardi. Gv ʻalati hol.

B«Xov ʻp, hozircha, - dedi Tomas. U ov ʻgirildi va orqasidan eshikni yopdi.

Bir necha kundan keyin Tomas maktabga keldi. Kov ʻzi yana ov ʻz holiga qaytgan bov ʻlsa-da, boshini kov ʻtarolmay ov ʻz

joyida jimgina oʻbtirardi.

B«Qalay, grippdan yaxshi qutuldingmi? - soʻbradi oʻbqituvchi birinchi darsda samimiylik bilan.

Tomas boshini koʻbtardi va ishonqiramay sinfdagilarga nazar tashladi. Hech kim kulmadi. Keyin u Anton va Sibille tomonga qaradi-da, B«ha, rahmat, dedi.

Grippe

B«Yon daftarim qani? - dedi Antonning onasi. - Hozirgina oʻbzimda edi, endi topolmayapman. U jahl bilan stol tortmalarini ochib yopdi. Yon daftarcha qolib ketgan boʻblishi mumkin boʻblgan hamma narsaning tagini koʻbtrib chiqdi. U qoʻblqoplarini hamda kurtkasi va paltosining choʻbhtaklarini paypaslab koʻbtdi.

B«Uning ustiga Grippe oʻbtirib olgan shekilli, - toʻbngbʻilladi Antonning onasi.

B«Kim, qayerda oʻbtiribdi? - soʻbradi Anton qiziqib.

B«Ax, mening buvim, yani sening buvingning onasi biror nimani topolmay qolsa, doim shunday derdi.

B«Grippe Antonga bu soʻbz juda ajoyib tuyuldi. Onasi endi oshxona tomonga oʻbtib izlayotgandi. U past ovozda kimnidir koyidi.

Anton uy vazifalarini bajarishga kirib ketdi. Maktab sumkasidan matematika kitobini, siyohli ruchkasini va bir nechta daftarlarini chiqardi. U matematika kitobini qoʻbliga olmoqchi boʻbldi, ammo uni qoʻbtygan joyidan topolmay qoldi. B«Nima boʻbtyapti oʻbzi, - oʻbtyladi Anton. Bugun matematika kitobi ham, yon daftar ham yovʻbqolib qoldi. Haqiqatan ham bu oʻbsha yaramas Grippingon ishi boʻblsa kerak.

B«Boʻblishi mumkinmi meni bilganlar, amal-u nomimni zikr qilganlar?

Antonga shu ovoz eshitildi. U atrofga qaradi. Hech kim yovʻbq edi. Biroq endi uning matematika kitobi qoʻbtyilgan joyida turardi.

B«Yovʻbqolmasdan oldin bor boʻblgan narsa, albatta topilar izlab koʻbtrilsa, - sado berdi u.

B«Grippe! - qichqirdi Anton. - Qayerda yashirib olgansan? Men seni koʻbtrmoqchiman.

B«Yashinday tezkorlik fazilatim bor, meni koʻbtrolmaysan, urinma zinhor.

Antonning oldidagi daftarlari gbʻoyib boʻbtlib qoldi.

B«Grippe! - qichqirdi Anton. Bu nima qilganing. Axir, men ertaga oʻbqituvchimga, uy vazifalarimning ustiga Grippe oʻbtirib olgandi, deya olmayman-ku.

B«Vazifalar zobʻtr narsa,

bajaraver, berilsa, - javob qildi ovoz quvnoq ohangda.

B«U maktab nimaligini bilmaydi-da, aks holda vazifalar nimaligini tushunardi, - oʻbtyladi Anton.

B«Safsata sening fikring, menga tanish maktabing.

B«U fikrni ham oʻbqib olarkan, - hayratlandi Anton.

Daftarlar yana stol ustida paydo boʻbtlib qoldi.

B«Rahmat, Grippe, - dedi Anton. - Ertaga men bilan maktabga bormaysanmi? Borsang, juda zobʻtr boʻbtardi.

B«Taklifingga roziman, sakkizgacha boraman.

B«Buni sabrsizlik bilan kutaman, - dedi Anton. Va u javobni kutdi. Ammo hamma yoq jimjit boʻbtlib qoldi.

Keyingi kuni nonushta payti Anton Gripponi chaqirdi. Hech nima sodir boʻbtlmadi. Choynak ham, boʻbtqa solingan likobcha ham, asalli idish ham yovʻbqolib qolmadi. Anton noxushroq holda maktabiga jobʻtnadi.

B«Sen olgan boʻbtsang kerak, men uni hozirgina shu yerga qoʻbtygandim, - Anton sinfga kirmasidanoq kimdir shunday deganini eshitdi.

B«Demak, - oʻbtyladi Anton. - U shu yerda ekan-da.

B«Mening matematika daftarim ham koʻbtrinmayapti. - qichqirdi Verner.

B«Mening esa olmam! - shikoyat qildi Dieter.

B«Ana xolos! - oʻbtyladi Anton qoyil qolib.

Oʻbqituvchi sinfga kirdi. B«Tinchlaninglar, - dedi u baland ovozda. Keyin yovʻbqolgan chizgbʻichlar, daftarlar, olmalar va boshqa narsalar haqidagi shikoyatlarni eshitdi, keyin sabrsizlik bilan gapni boshqa tomonga burdi: B«Oʻbzi sizlarda tartib-intizom yovʻbq. Behuda gaplarni yigʻbʻishtiringlar. Yaxshisi, yechishim kerak boʻblgan misollar haqida oʻbtylanglar! U qoʻbtl bilan stol chetidagi matematika kitobini paypaslay boshladi. B«Bu boʻblishi mumkin emas, - dedi u, - aniq bilaman! Sinfdagilarning ayrimlari qiqirlab kuldi.

B«Tinchlaninglar deyapman, - takrorladi oʻbqituvchi jahl bilan. - Qani, uyga berilgan mashqlarni tekshiraylik-chi. U kurtkasining koʻbzoynak turadigan choʻbhtagiga qoʻbtlini tiqdi. B«Boʻblishi mumkin emas. Aqlim bovar qilmayapti, - toʻbngbʻilladi oʻbqituvchi.

Bu safar sinfdagilarning hammasi kulib yubordi. Oʻbqituvchining boshi qotib qoldi. B«Kulgili ish boʻblgani yovʻbq, - dedi u va stol ustiga qarab hayron boʻbtlib qoldi. Matematika kitobi yana joyida turardi.

B«Mana ishlarimiz yaxshi tugadi, endi boshqa sinfga navbat tegadi.

Anton Grippingon shunday deganini eshinishi bilan atrofga qaradi. Buni undan boshqa hech kim eshitmaganday edi. Oʻbqituvchi koʻbzoynak burnining ustida ekanligini toʻbtsatdan payqab qoldi. U boshini silkitib uni yechdi va yana joyiga taqib qoʻbtydi.

B«Endi oʻbtizinchi betdagi yettinchi misolni yechishga oʻbtamiz, - dedi u shundan soʻbng.

Bu ham maktabdagi kunlardan biri edi.

Bobo

Anton istirohat bogʻbiga kirdi va har doimgidek dastlab oʻbtdaklar hovuzi oldiga bordi. Oʻbtdaklar juda band edilar. Ular bir oq sochli kishi qarshisida jon jahdlari bilan u yoqdan bu yoqqa suzishayotgandi. Qirgbʻoqda oʻbtirib olgan bu kishi qotgan uzun

nonlaridan birini qov'liga olib, ov'rdaklarni oziqlantirayotgandi. Ahyon-ahyonda uning ov'zi ham shu nondan tishlab yeb turgandi. Uning yonidagi maysa ustida bir eski ryukzak (orqaga ilib yuriladigan xalta) turardi. Anton yaqinroq bordi. U ov'rdaklar mayda nonlarni tumshuqlariga olgan holda suvda rosa uvitib, yutib yuborayotganlarini tomosha qilib turdi.

B«Sengayam bir bob'lak non beraymi? - sov'radi oqsoch.

B«Ov'zim yeyishim uchunmi yoki ov'rdaklarga berishim uchunmi? - bilmoqchi bob'ldi Anton.

B«Senga qaysi mav'qul bob'lsa shu. Chol nonning qolganini Anton bilan bob'lib oldi. Ov'rdaklarni oziqlantirishda ularning faqat chaqqonlari va olg'b'irlari yemishni yulib ketavermasligiga etibor berib turilishi kerak edi.

B«Sayr qilib yuribsizmi?- sov'radi Anton ryukzakga ishora qilib.

B«Yov'q, uydan qochib yuribman, - dedi chol.

B«Nima-a-a? - sov'radi Anton ishonqiramay.

B«Xuddi shunday, uydan ketib qolganman, - takidladi chol taskin topganday bob'lib.

B«Kishi keksaygach boladay bob'lib qolarkan. Har holda yoshlar shunday deb ov'ylashadi. Agar shu tov'g'b'iri bob'lsa, ikkalamiz tengqurmiz, desa bob'hladi. U Antonga qov'blini uzatdi.

B«Mening ismim Ervin.

B«Men esa Antonman. Kimlardansiz!

B«Sen degin! - tuzatdi Ervin. Axir, tengqurlar bir - biri bilan sizlashmaydilar-ku.

B«Xov'p, - deya gapini davom ettirdi Anton. - Sen kimlardan qochib yuribsan?

B«Qizimdan va uning eridan.

B«Nima, ular senga yomon munosabatda bob'lishdimi? - sov'radi Anton qiziqib.

B«Yov'q, unday emas. Chol miyig'b'ida kulib qov'bydi. - Ular menga doim, - v'hsog'b'lig'b'ingni ov'yla, dada. Unday qilma, dada. Sen ov'zingni asrashing kerak. Bu sening yoshingga tov'g'b'iri kelmaydi, dada, - deyaverishadi. Shuning uchun bugun ryukzakimga narsalarimni solib ketvordim.

B«Xayrlashuv xati yoki shunga ov'xshash narsasizmi? - sov'radi Anton kuyunib.

B«Men ularga meni izlab ov'ora bob'blmasliklari haqida malumot qoldirdim, - tushuntirdi Ervin xotirjamlik bilan va ryukzakini bog'b'hladi. Non tugagandi.

B«Ular xavotirlanishi mumkin, - dedi Anton.

B«Hamma narsaga aqli yetadi-ya, - tov'ng'b'illadi Ervin. - Ehtiyot bob'blmasang tez katta bob'lib qolishing mumkin. Ervin ryukzakini orqaladi.

B«Bir oz siz bilan birga yursam, maylimi? - sov'radi Anton. - Uyidan qochgan kishini hech uchratmaganman.

B«Mayli, - dedi Ervin. - Lekin mendan oyoq kiyimimni kiyib olishimni talab qilmasang bob'ldi. Ervin ov'zining yengil poyafzalini ryukzakiga bog'b'lab olgandi.

Ular daryo bob'byiga borishdi. Ervin ryukzakdan rasm daftarini chiqarib, qalam bilan chiza boshladi.

B«Bu men-ku! - qichqirib yubordi u Ervinning yelkasi ustidan qarab.

B«Uni senga sovg'b'ha qilaman, - deya jilmaydi Ervin. - Ov'zingni taniganing uchun. Keyin u toza rasm qog'b'ozlaridan kemachalar yasay boshladi. Ular haqiqiy san'at asarlariga ov'xshardi: tutun chiqaradigan quvurlari, boshqarish maydonlari va unga tegishli barcha jihozlari bilan. Ervin kemalarni daryoga qov'byib yubora boshladi. Keyin ular qirg'b'boqda ov'btirib kun botayotganida suv yuzida oppoq kemalar ulardan uzoqlashib ketayotgan oppoq kemalarchalarga qarab qolishdi.

B«Nabiralaring bormi? - sov'radi Anton kutilmaganda.

B«Afsus yov'q, - javob berdi Ervin. - Bobolaring bormi?

B«Afsus yov'q, - dedi Anton. - Mening bitta mushugim, bitta qiz dov'bstim, bitta onam va boshqa joyda yashaydigan dadam bor. Ammo bobom umuman yov'q.

B«Unday emas, - dedi Ervin. - Endi bor desang ham bob'hladi. Senday aqlli bolaning hech bob'blmaganda bitta aqlsiz bobosi bolishi kerak. Aks holda tez orada katta bob'lib qolishing mumkin.

B«Bunga onam nima derkin? - ikkilandi Anton.

B«Xohlasam, ov'zimni yaxshiroq tutaman, - dedi Ervin jiddiy ohangda. - Kerak bob'lsa, oyoq kiyimlarimni ham kiyib yuradigan bob'blaman.

B«Endi men uyga qaytishim kerak, - dedi Anton. - Kech bob'lib qoldi.

B«Endi uydan qochib yurishimdan ham voz kehsam kerak, - dedi Ervin ov'bychan holda. - Chunki senday nabiraga ega bob'blish mendan juda masuliyatli bolishni taqozo etadi.

Ervin ov'zi chizgan rasmining orqasiga ismi-sharifini hamda telefon raqamlarini yozib qoydi. B«Senga bobo kerak bob'lsa, menga qov'ng'b'hiroq qil, - dedi u.

B«Shu paytgacha qayerda eding? - sov'radi Antonning onasi jahl bilan. - Xavotirlanishimni bilasan-ku.

B«Men bobo topdim, - dedi Anton. - U rasm chizishni va qog'b'ozdan kemachalar yasashni bilarkan. Oyoq yalang yurishni juda yoqtirarkan. Va u aynan bugun uyidan qochib ketmoqchi bob'blgan ekan.

B«Ey, xayolparast, - dedi Antonning onasi. - sen har kuni biror gap topmasang kov'ng'ling joyiga tushmaydi.

.Anton indamay rasmni stol ustiga qov'bydi.

B«Juda zov'br ekan, - dedi Antonning onasi hayron bob'lib. - Qani, bir boshidan sov'bzlab ber-chi.

B«Qiziq, - xayolidan ov'btkazdi Anton, nima uchun kattalar bob'blgan voqealarni uydirmalardan afzal kov'brishadi.

Shunday qilib u voqeani batafsil sov'bzlay boshladi.

Kasandra

Anton nonushta qilib ov'btirgandi.

B«Mushugim, - chaqirdi u. - Bu yoqqa kel, nom topishga yordamlashasan!

Anton nihoyat mushugiga nom topishga ahd qilgandi. U ov'bziga maqul nomlarni bir qog'b'ozga yozdi va ularni mushugiga birin-ketin ovoz chiqarib ov'btqib bera boshladi. Har holda tanlanadigan nom uning ov'bziga ham maqul bob'blishi kerak edi-da. Nomlar yozilgan uzundan-uzun rov'byxatlarning bir nechtasini u shu paytgacha rad etgandi.

Mushuk kelib stol ustiga ov'btirdi va Antonga diqqat bilan termulib turdi.

B«Stol ustida ov'btirma, - dedi Anton. - Onam urishadi.

Mushuk boshini quyi soldi. U buni bilardi. Anton unga achinganday boʻldi. B«Ha boʻlpti, oʻb tirsang-oʻb tdir. Mushuk Antonga qarab turaverdi. Anton uni haydamasligini juda yaxshi bilardi. Doim shunday boʻlgan.

Anton oʻb tidi: B«Matilde. Mushuk esnadi. B«Nastasya. Mushuk bir pashsha ortidan qarab qoldi. B«Gov tzal. Qirolicha. Birinchi Raqam. Mushuk maqtovlarga sira oʻb tch emasligi koʻbrinib turardi. B«Yov tbars Lilli. Mautsibauts. Uzunmov tylvov. Mushuk qulogʻ tini ham qimirlatmadi. B«Felitsitas, Yesika, Klarisa. Mushuk boshini qimirlatib, stoldan sakrab tushdi va divan burchagidagi uxlaydigan joyiga borib yotib oldi.

Anton uh tortdi. U bu safargi takliflarini ham taqdim etib boʻlgandi. Buning ustiga maktabga boriladigan vaqt ham boʻlib qolgandi.

Anton yugurib ketdi. Navbatdagi burilishda u qoʻb tqqisdan kimgadir urilib ketdi. Bu Tomas edi. B«B Kechirasan, - hansiradi Anton.

B«Hechqisi yov t q, - dedi Tomas samimiy tarzda.

Anton bu safar ham hayron qoldi. Mov t mataloq voqeasidan keyin Tomas umuman boshqacha munosabatda boʻlib qolgandi. Nafaqat unga, balki Sibillega nisbatan ham. Shunaqa.

Birinchi dars har doimgidan qiziqarli oʻb tdi. Oʻb t qituvchi qadimiy yunonlar haqida gapirib berdi. Kim kim bilan va nima maqsadda jang qilganini. Ular ancha puxta boʻb tlishgan ekan. Biror kattaroq ishga kirishishlaridan oldin, oqibati qanday boʻb tlishi mumkinligini bashoratchi ayoldan soʻb t rab bilib olarkanlar. Bu taqdir haqida ob-havoni oldindan bilib olishday hol ekan.

Anton sinf ishidan oldin u haqida bashoratchi ayoldan soʻb t rab bilib olishni koʻb t z oldiga keltirdi. Hozirgina ularga soʻb t zlab berilgan bashoratchi ayolning ismi Kasandra ekan. U uzun, toʻb t zigan sochli, nigohlari oʻb t kir boʻb t lgan qora kiyimli ayolni tasavvur qildi. Uning oldida yarqirab turgan billur sharini ham. B«Belgilar mos kelmayapti, - derdi u qatiy ohangda. Shundan soʻb t ng maktabga bormasa boʻb t lardi, uy vazifalarini bajarishga ham hojat qolmasdi.

Tushlik paytida Anton onasidan soʻb t radi: B«Birorta bashoratchi ayolni taniysanmi? U shunday dedi-da, oʻb t ychan holda ovqatini kovladi.

B«Kimni? - soʻb t radi Antonning onasi hayron boʻb t lib.

B«Haligi oldindan ayta oladigan ayolni.

B«Ha, - dedi Antonning onasi. - Oʻb t zim ham senga oldindan aytishim mumkin-ki, agar ovqatingni tezroq yemasang, sovib qoladi.

Anton sanchqi bilan olgan ovqatini yana joyiga qoʻb t ydi. Oʻb t sha Kasandra qila olganini boshqalar ham qilishi mumkin demochimisan?

Darhol mushukda allaqanday oʻb t zgarish sodir boʻb t ladi. U shu paytgacha divan burchaqidagi joyida jimgina uxlab yotgandi. Endi esa birdan oʻb t rnidan turib, qaddini rostladi-da, Antonga manoli qarab qoldi.

B«Mushukga nima boʻb t ldi? - hayratlandi Antonning onasi.

B«Balki nomingni Kasandra qoʻb t yarmizlar? - soʻb t radi Anton bu nomni urgʻ t u bilan talaffuz qilgan holda. Mushuk divandan sakrab tushib, Antonning oyoqlariga suykaldi va uning gapiga koʻb t nganday boʻb t lib qaradi.

B«Bizning oilamizda ham bitta bashoratchi boʻb t larkan-da, - dedi Antonning onasi kinoya bilan.

B«Kasandra. Anton haligi nomni ehtiyotkorlik bilan yana bir marta takrorladi. Mushuk baland va Antonga tushunarli holda mirilladi: B«Ha, nihoyat topding.

Sardor

B«Yozef Blumrix qaytib kelibdi, - dedi Antonning onasi.

B«Kim? - soʻb t radi Anton.

B«Bir yozuvchi. U qarshimizdagi uyda turadi.

B«Hmm, - deb qoʻb t ydi Anton. Yozuvchilar uni uncha qiziqtirmasdi.

B«U Amerikada yashagan, - gapini davom ettirdi Antonning onasi. - Hopi hindulari yurtida. Ular uni oʻb t z qabilalariga qabul qilishgan. Faxrli sardor sifatida boʻb t lsa kerak. Hozir u ular haqida kitob yozayotgan ekan.

Anton diqqat bilan eshitdi. Hindular sardori bilan tanishishni u koʻb t pdan buyon orzu qilardi.

Janob Blumrix qanday kishi ekanligini bilish, Antonni qiziqtirib qoʻb t ydi. U roʻb t pparadagi uyni kuzata boshladi. U yerda bir kekxa, semizroq ayol yashardi. Tabiiyki, u Yozef Blumrix emas edi. Uch farzandli yosh er-xotin. Ularni ham gumon qilib boʻb t lmasdi. Yolgʻ b t iz yashaydigan, oddiy kiyinadigan va uyidan kam chiqadigan mov t ysafid. B«Faxrli hindu boʻb t lishga hecham yaramaydi, - oʻb t yladi Anton. Baland boʻb t yli, qorachadan kelgan uzun oq sochli erkak Antonning etborini boshqalardan koʻb t proq oʻb t ziga tortdi. Uning kiyinishi ham boshqacha boʻb t lib, har qanday ob-havo sharoitida, hatto havo juda issiq boʻb t lgan paytlarda ham, boʻb t yniga rang-barang tusli uzun sharf oʻb t rab yurardi.

B«Shu boʻb t lsa kerak, - xulosa qildi Anton. - Hoziroq borib u bilan tanishaman.

Ammo bu uncha oson emas edi. Koʻb t chada biror begona kishidan yov t lni yoki soatni soʻb t rash mumkin. Nima boʻb t lganda ham undan hindular yurtidagi hayoti haqida soʻb t rash noqulay edi.

Shu payt Antonga bir tasodif qoʻb t l keldi. Bu tasodifga xat tashuvchi sababchi boʻb t ldi.

Anton uy ostonasidagi temir qutichadan pochmani olayotganida, bir nechta zerikarli yashil konvertlar va reklama qogʻ b t ozlarining ichida bitta juda qiziqarli xatni koʻb t rib qoldi. Xorij markalari, koʻb t rp muhrlar va yuboruvchining manzili koʻb t rsatilgan joyda SShA yozuvi bor edi. B«Bizga Amerikadan kim yozgan ekan? - hayron boʻb t ldi Anton. Shundan soʻb t ng u konvert ustidagi yozuvga qaradi. B«Mister Yozef Blumrix. Xat tashuvchi pochmani tarqatishda adashganligi ayon boʻb t ldi.

Anton darhol roʻb t pparadagi uy tomonga yugurib bordi. U eshiklardagi taxtachalarga yozib qoʻb t yilgan nomlarni oʻb t qib chiqdi. Matelar, Froydiglar, Komarek va u izlagan yozuv - Y. Blumrix. Anton qoʻb t ng b t iroq qildi. Bir lahzadan soʻb t ng eshik ochildi. Bu oʻb t sha oddiygina kiyinib yuradigan mov t ysafid edi. Anton oʻb t ta hayron qolganidan, unga xatni berib qoʻb t yishni unutayozgandi.

B«Bu Sizmi? - soʻb t radi Anton uncha sevinmagan holda.

B«Xuddi shunday, - javob berdi janob Blumrix samimiy tarzda. - Bu men. Oʻb t zingchi? Anton hayratlanishdan toʻb t xtadi. B«Xat bizning pochta qutimizda ekan, - tushuntirdi u. - Men Antonman.

B«Rahmat, Anton. Janob Blumrix konvertini olib, unga nazar tashladi-da, eshikni yopmogʻchi boʻb t ldi.

Anton joyidan jilmay unga qarab turardi.

B«Nimadir demoqchimisan? - soʻb ʻrادي janob Blumrix.

B«Ha, - dedi Anton va savolni qanday boshlash haqida oʻb ʻylab qoldi.

B«Esim qursin, - deya janob Blumrix kurtkasining choʻb ʻntagini paypaslab pul chiqardi va, - xizmatining uchun, - deb uni Antonga uzatdi.

Anton boshini silkitdi.

B«Unda nima? Endi janob Blumrix nima qilarini bilmay qolgandi.

B«Siz haqiqatan ham hindular sardorimisiz? - soʻb ʻrادي Anton gapini qanday boshlash haqida bir qarorga kela olmagan holda. Shunday boʻb ʻlsa-da, janob Blumrix tasodifan berilgan savoldan esankirab qolmadi.

B«Ichkariga kir, - dedi u.

Anton qiziqsinib atrofiga qaradi. Kitoblar va qogʻb ʻozlar tagida qolib ketgan stol. Koʻb ʻp gilamlar, biroq ular boshqalarnikidagi singari pastga toʻb ʻshalgan emas, balki devorlarga ilingandi. Bir kichikroq stol ustida koʻb ʻp suratlar va rangli bogʻb ʻichlar bilan bogʻb ʻlangan uzun nay turardi. B«Tinchlik nayi shu boʻb ʻlsa kerak, - oʻb ʻyladi Anton. Suratlarida janob Blumrix pat bezakli bir hindu yonida tasvirlangandi.

B«Zoʻb ʻr-ku, - dedi Anton zavqlanib.

B«Bu sardor Oqayiq, - tushuntirdi janob Blumrix.

B«Haqiqatan ham shunaqa ekan, - dedi Anton. U janob Blumrixga sinchkovlik bilan qaradi. - Sizni men sira hindular sardoriga oʻb ʻxshatmagan boʻb ʻlardim.

B«Men faqat faxriyman, xolos, - jilmaydi janob Blumrix. Buning evaziga men bir ish bajarishni oʻb ʻz zimmamga olganman.

B«Qanday ish? - soʻb ʻrادي Anton. - Faxriy sardor nima qilishi kerak?

B«Men Hopilarning murojaatnomasini qogʻb ʻozga koʻb ʻchiryapman, - javob berdi janob Blumrix. - Hindular zaminimizning oʻb ʻtmishi va kelajagi haqida qadimiy bilimlarga ega. Ularning fikricha, endi oʻb ʻsha bilimlar biz oq tanlilarga ham yetkazilishi lozim payti kelgan.

B«Shu gaplar kitobingizda bormi? - soʻb ʻrادي Anton.

B«Shu gaplar kitobimda bor, - takidladi janob Blumrix.

B«Bu kitob bolalar uchunmi? - bilmogʻchi boʻb ʻldi Anton.

B«Menimcha, yoʻb ʻq. - Janob Blumrix boshini qimirlatdi. - Uni tushunish qiyinroq.

B«Afsus, - dedi Anton. - Men tushunish qiyin boʻb ʻlgan kitoblarni yoqritmayman. Menga qiziqarli va sarguzashtlarga boy kitoblar yoqadi.

B«Men bolalar uchun kitob yozish haqida oʻb ʻylab koʻb ʻrmagan ekanman, - dedi janob Blumrix.

B«Ammo oʻb ʻylab koʻb ʻrsangiz yaxshi boʻb ʻlardi, - dedi Anton. - Kattalar ham bunga etiroz bildirmasdilar.

B«Men bir hindu ayol oʻb ʻz bolalariga aytib bergan hikoyani eshitgandim, - dedi janob Blumrix. - Senga shuni aytib beraymi?

B«Mayli, - dedi Anton. U qoʻb ʻngb ʻir baxmalli, suyanchigʻb ʻi quloqsimon shakldagi pastqam kresloga oʻb ʻtirib oldi.

Va Janob Blumrix hikoyani boshladi.

Yahu

B«Bu hindularning uzoq zamolardan qolgan rivoyati. Uning qancha uzoq zamonga borib taqalishini, hech kim aniq bilmaydi. Oʻb ʻshanda osmon shunchalik pastga osilib turgan emish-ki, yoʻb ʻlda yurish ham qiyin boʻb ʻlgan ekan. Ayrim joylarda u shunchalik pastlashib olganmish-ki, hushyor boʻb ʻlmagan kishi unga boshini urib olarkan. Bunday sharoitda kim hushyor boʻb ʻlib turishga majbur boʻb ʻlgan. - Albatta hindu ahli. Koʻb ʻplar oʻb ʻzlariga ozor berayotgan osmonni oʻb ʻsha paytda soʻb ʻzlashilgan tilda allanimalar deb haqoratlashgan va uni yana unga tegib ketgunlariga qadar unutmagan boʻb ʻlib yurgan.

Daryo boʻb ʻyidagi bir qishloqda Patli Yoy degan yigit yashagan. Zilol suvlarda ovqat boʻb ʻlishga tayyor holdagi baliqlar moʻb ʻl boʻb ʻlgan. Mevali daraxtlar kishilarni oʻb ʻz nematlaridan doim bahramand qilib turishgan. Giyohlar esa oʻb ʻzlarining dorivorlik quvvatini taqdim etishga muntazir boʻb ʻlganlar. Kishi ulardan faqat meyoriga yarasha soʻb ʻrab olishi va hech qachon keragidan koʻb ʻp olmasligi lozim boʻb ʻlgan. Umuman olganda, Patli Yoy yashagan davrda hammaning hayoti osoyishtagina kechgan.

Osmon tahdid sola boshlaganiga qadar.

Patli Yoy 236 marta - u sanab yurgan - boshini osmonga urib olganidan keyin, oʻb ʻz tilida bir yomon soʻb ʻz aytadi. Keyin u bunday holda yashab boʻb ʻlmasligiga iqror boʻb ʻladi. Natijada, u koʻb ʻngildagidek balandlikdagi joyni izlab topishga ahd qiladi. Yigit yoʻb ʻlga chiqishidan oldin tabibdan yaxshi maslahatlar, onasidan esa quritilgan baliqlar oladi. Soʻb ʻngra toychoʻgʻb ʻi Pintoga minib, yoʻb ʻlga tushadi. Shu ahvolda keta-ketguncha u oldinga egilib boraveradi, chunki ot choptirib ketayotganida pastlashib qolgan osmon unga tegib ketishi mumkin boʻb ʻlgan.

Patli Yoy koʻb ʻp qabilalar va xalqlar tomonga boradi. Ularning barchasi turli urf-odatga, til va shevalarga ega boʻb ʻlsalar-da, hammasini bitta umumiy muammo tashvishlantirib qoʻb ʻygandi: pastlashayotgan osmon.

v ʻbUmumiy muammo birgalikda hal qilinishi kerak, - Patli Yoy shunday xulosaga kelgan. Oʻb ʻsha paytdagi kishilar juda sodda boʻb ʻlishgan. Shuni nazarda tutib u barcha tillarda bir xil manoga ega boʻb ʻlgan soʻb ʻzni topgan. v ʻbYahu, - ekan bu soʻb ʻz va u v ʻbBirgalikda, - degan manoni bildirarkan.

Keyin voqea shunday etgan. Bir kuni aniq belgilangan paytda hamma tegishli xabarni eshitish uchun shaylanib turgan.

v ʻbYahu, - deyishgan ular barchasi birgalikda va pastlashib qolgan osmonni yuqoriga itarishgan. v ʻbYahu shunday kuchli jaranglagan-ki, uni dunyoning hamma yerida eshitish mumkin boʻb ʻlgan. Shundan soʻb ʻng osmon yana oʻb ʻzining yuqoridagi joyiga koʻb ʻtarilgan - bunga ayni paytda ham har kimning oʻb ʻzi bemalol ishonch hosil qilishi mumkin.

Janob Blumrix ozgina jim turdi. Anton esa hikoya tugagani, tugamaganini bilmay qoldi.

B«Osmon-ku oʻb ʻsha paytlardan buyon hech kimni tashvishga solayotgani yoʻb ʻq, - dedi janob Blumrix gapini davom ettirib. - Savlatli kishilar ham boshlarini hatto bulutlarga urib olishayotgani yoʻb ʻq. Ammo zamin-chi. v ʻbOna zamin, - uni hindular shunday atashadi.

Daryolardagi suvlar oʻb ʻsha paytlardagiday toza emas. Giyohlar dorivorlik quvvatiga ega boʻb ʻlishi mumkinligini deyarli unutib qoʻb ʻyganimiz. Buning ustiga hamma yerda daraxtlarga qirgʻb ʻin kelmoqda. Biz birgina sabab tufayli, yani qurbimiz yetgani uchun, narsalar kashf qildik, ammo ular qanday oqibatlariga olib kelishlari mumkinligi haqida sira oʻb ʻylab koʻb ʻrmadik.

Koʻb ʻpincha oddiygina masalalarni hal qilishqa fahm-farosatimiz yetmay qolyapti. Endi yana hammamiz birgalikda v ʻbYahu

deyishimiz lozim boʻlgan payt keldi.

Janob Blumrix bir lahza jim turdi va Antonga qaradi. B«Hindular bu rivoyat orqali nima demoqchi boʻlganliklarini tushundingmi?

B«Menimcha ha,- Anton shunday deya oʻtylanib qoldi. - Ammo men nima qila olishim mumkin? Men bittaginaman-ku.

B«Yoq, - dedi janob Blumrix. - Sen bittadan koʻtapsan.

Anton oʻtirdan turdi. B«Yahu, - dedi u ishonqiramay.

B«Yahu, - javob berdi janob Blumrix.

Zamon Gardishi

B«Toʻxtab qolibdi, - dedi Antonning onasi tutaqib.

B«Kim, qayerda toʻxtab qolibdi?, - soʻbradi Anton.

B«Soatim, - javob berdi Antonning onasi. - Uni soatsozga olib borasanmi?

B«Doim men ekan-da. Anton noliganday boʻldi. Aslida uning oʻtizi koʻtirdan buyon kekxa soatsozning oldiga bormoqchi boʻlib yurgandi.

B«Kechga qolma, kechki ovqat tayyor boʻlyapti, - baqirib qoldi onasi uning ketidan.

Anton ustaxona peshtaxtasi oldida toʻxtadi. Kekxa soatsoz oʻtsha yerdagi soatlarning yurishini koʻtirdan kechirayotgandi.

B«Xayrli tun, - dedi Anton. - Men tuzattirishga soat olib keluvdim.

Devorlardagi soatlar chiqqillab, tiqqillab, ku-kulab turardi.

Anton devorlardan biriga osib qoʻtirilgan bir taxtachaga tikilib qoldi. Unda titroq qoʻtirl bilan yozilgani bilinib turgan shunday yozuv bor edi: B«Zamonga sayohat, borish va qaytish. Har bir zamonga qilinadigan sayohat masuliyati har kimning oʻtzigina yuklatiladi.

B«Zamonga sayohat nima?- soʻbradi Anton. U nomi aytib turganidek, boshqa zamonga sayohat qilish.

B«Qaysi zamongaB ?- soʻbradi Anton.

B«Masalan, kechagi kunga. Yoki oʻtirta asrlardagi ritsarlar huzuriga.Yoki kelajak asrga. Zamon oʻtirt ketmaydi, qaytib ham kelmaydi.U doim sayohatchi bilan birga boʻtladi.

B«Tushunmayapman, - dedi Anton.

B«Tushunmayotganing uchun ham sen bunga ishonmaysan, - deya jilmaydi soatsoz vaziyatni anglagan holda.

B«Men oʻtirim tushunmagan narsalarga koʻtiroq ishonaman, - etiroz bildirdi Anton. - Axir, bu qiziq-ku. Shuning uchun men zamonga sayohat qilib koʻtirsam boʻtlarmikan? Faqat kechki ovqatga kechikib qolmasam boʻtladi.

B«Zamonga sayohat qilish xatarli, - dedi soatsoz. - men zamonga sayohatdan qaytilmagan ikkita holni bilaman. Biri, yanglishmasam, oʻtirtgan asrda, ikkinchisi esa tosh davrida yuz bergan.

B«Balki ularga oʻtirta yerlar yoqib qolgandir?- faraz qildi Anton.

Soatsoz boshini qimirlatdi. B«Yoʻtirq, ular qanday qaytishni bilmay qolishgan. Ular hikmatli soʻtirlarni unutib qoʻtirygan boʻtlishlari mumkin. Yoki boshqa zamondan biror nima olib kelishga uringandirlar. Ammo sira unday qilish kerakmas, eshityapsanmi, sira.

B«Tushunapman, - dedi Anton. - Men albatta qaytib kelishni xohlayman. Onam ataylab xushboʻty pudding (guruch va boshqa yormalardan tvorog va mevalar qoʻtirtshib tovada pishiriladigan pishiriq) pishirayotgandi. Iloji boʻtirtsa, men zamonga qisqagina sayohat qilib koʻtirmoqchiman. Darrov tosh davriga emas.

B«Qisqagina degin, - dedi soatsoz oʻtirychan holda. - Xoʻtirt, sen aytganicha boʻtirtlaqolsin. Yur men bilan. U oynali eshikka, -

B«Hozir kelaman, - deb yozilgan taxtachani ilib qoʻtirydi.

Doʻtirtkon ortidagi qorongʻtirt xonada ham koʻtirt soatlar bor edi. Yorugʻtirt ilib yoritilgan ish stoli ustida murvatlar va temirli ehtiyot qismlar yotardi. Anton orqa tomoniga qarashi bilan xiraroq yoritilgan bu devorda ilingan katta gardishni koʻtirdi. Uning qora qoplamasi ustida bittagina mili bor edi.

B«Men seni yigirma daqiqa oldingi zamonga yuboraman, - dedi kekxa soatsoz.

B«Yigirma daqiqa oldingi? - ajablandi Anton. Bu hol sarguzashtdan darak bermayotganday tuyuldi unga.

B«Koʻtirtprogʻtirt xatarli boʻtlishi mumkin, - uqtirdi chol. U gardish milini ozgina orqaga burdi. Anton aylana boshlagan gardishga qarab turdi.

B«Baland, pastmi - kechami, erta,

bir lahzada boʻtirtlar manguilik.

Xohlaganlar koʻtirtirishi mumkin,

hech nima oʻtirtmaydi - vaqt ham shuningdek.

Anton soatsoz shunday deganini eshitdi. B«Oson ekan, - oʻtirtladi u. - Har holda maktabda yodlatiladigan uzundan-uzun sherlarday emas-da.

Atrofdagi soatlarning chiqqillashi goʻtirtyo joʻtirt boʻtirtlib kuylanayotgan kuyday yangrayotgandi. Antonni uyqu bosganday boʻtirtldi.

B«Toʻxtab qolibdi, - dedi Antonning onasi tutaqib.

B«Bilaman, - dedi Anton.

B«Qayerdan bila qolding? - hayratlandi Antonning onasi. - Oʻtirtzim buni hozirgina koʻtirtirdim-ku.

B«Soatni soatsozga olib borishimni aytmagandingmi? - soʻbradi Anton ikkilanib.

B«Aytganim yoʻtirtq, - tushuntirdi onasi. - Lekin bu fikring menga maqul. Bor, tezda boraqol.

B«Doim men ekan-da, - noliganday boʻtirtldi Anton.

B«Kechga qolma, kechki ovqat tayyor boʻlyapti, - baqirib qoldi onasi uning ketidan.

Anton oʻtirtzini shu kuni soatsoznikiga yana bir marta borib qolganday his qildi. Oynali eshikka, - B«Hozir kelaman, - degan yozuvli taxtacha ilingandi. Anton nima qilarini bilmay uning oldida turib qoldi. U kutib turishni ham, uyga qaytishni ham bilmay qolgandi!

Gardish sekingina toʻxtadi. Anton hayron boʻtirtlib atrofga qaradi. B«Eshikni ochsangiz-chi, - dedi u. - Anchadan buyon kutib turibman, axir.

Kekxa soatsoz kuldi. B«Tashvishlanma, sen ikkita boʻtirtlib qolganing yoʻtirtq.

B«Unday boʻlsa yaxshi, - dedi Anton. - Ikkita boʻlib qolganimda, xushboʻy pudding ham yetmay qolardi. Soatsoz Anton olib kelgan soatni ingichka asbob bilan sekingina ochdi. Anton shu payt uning qoʻbli titrayotganini koʻrdi. B«Buni bir oz kutishingga toʻgʻri keladi, - dedi u. - Uni ertadan keyin olib ketishing mumkin. B«Siz zamonga koʻp sayohat qilasizmi? - soʻbradi Anton. B«Juda koʻp, - javob qildi chol. - Bazan shuni oʻylab qolaman! B«Nimani?- soʻbradi Anton, chunki chol gapini davom ettirmay qoʻlyogʻandi. B«Biz yashaydigan zamondagilar keksalarga toqat qilolmay qolganlar. Hamisha va hamma joyda shunday boʻlgan emas. Shuning uchun men bazan oʻtmishga sayohat qilib, xitoyliklar huzurida qolib ketish haqida oʻylab qolaman. Yoki hindular qabilasida. Antonga oʻzining titroq qoʻllarini koʻrsatib kuldi va dedi: Hech boʻlmasa, tinchlik nayini ushlab turishga qurbim yetar. B«Unda Sizga oq yoʻl tilayman, - dedi Anton va xayrlashdi. Onasi kechki ovqat bilan kutib turgani uning esiga tushib qoldi. Ikki kundan keyin Anton yana soatsozning ustaxonasi oldiga kelib, turib qoldi. Eshikka yozuvli taxtacha ilingandi: B«Noaniq zamonga sayohatga ketgan. Anton yon tomondagi novvoyxonaga kirdi. B«Soatsoz qachon qaytib kelishini bilasizmi? - soʻbradi u. Unga soatimizni tuzatishga bergandik. B«Ha, bu sen ekansan-da, - dedi oq etakli semiz ayol. - U uni ketishidan oldin bizga tayinlab ketgandi. U Antonga bitta kichkina toʻvrachani uzatdi. B«Uning oʻzi qayerdaligini bilasizmi? - bilmogʻchi boʻldi Anton. B«Buni hech kim bilmaydi, - dedi ayol. - Agar mendan soʻbraydigan boʻlsang, chol soʻbningi paytlarda parishonxotir boʻlib qolgandi. Hamma narsani joyida qoldirib, eshigiga, - 'Noaniq zamonga sayohatga ketgan', - deb yozilgan taxtachani ilib qoyardi-da, koʻrinmay qolardi. B«Noaniq zamonga, - oʻyladi Anton. - Bunaqasi yoʻl edi-ku. Keyin u koʻknor urugʻi sepilgan nonchadan ikkita xarid qildi va oʻychan holda uyi tomon yoʻl oldi. Toʻvrachada onasining qoʻbli soati bor edi. Endi u har doimgidek chiqqillab toʻgʻri yurayotgandi. Anton toʻvracha ichiga qarasa, unda yana bir narsa bor ekan: oq qogʻhozcha. Undagi titroq qoʻl bilan yozilgani bilinib turgan, ammo oʻqisib boʻladigan yozuvda shunday deyilgandi: B«Men oʻzimga judayam yoqadigan zamonga tushib qoldim. Endi shunda qolmoqchiman. Senga omad tilayman, Anton. Antonning onasi xonaga kirdi. B«Soatni tuzatirish qanchaga tushdi? - soʻbradi u. B«Hech qanchaga, - dedi Anton. B«Keksalik-da, - dedi Antonning onasi. - U qaytganidan keyin pulini berib qoʻyishimiz kerak. Anton indamaygina oq qogʻhozchani yashirib qoʻydi. Chunki agar u aytib beradigan boʻlsa, onasi ham, boshqa birov ham baribir bu voqeaga ishonmasligini bilardi.

Chayqov Bozori

Anton chayqov bozoriga bordi. U yerda bahor nafasi, pufakchali kuyadori hamda qars-qurs kartoshka hidi ufurib turardi. Tiqilinchda odam yurishi qiyin edi. Bir sotuvchi balandparvoz soʻbzlar aytib, oʻz mollarini reklama qilayotgandi. Bu yerda juda zovʻr narsalar bor edi. Karnayli eski sharmanka, Morze telegraf apparatlari, durbinlar, avtosignal qismlari, oʻyinchoq soatlar, chinni yuzli qoʻgʻbirchoqlar, bir qoʻbli oʻyinchoq ayiqlar. Anton gohida olomondan chetga chiqib, bazi narsalarni ushlab-ushlab koʻrdi va yana joyiga qoʻydi. Narxini esa soʻbramadi. Chunki oʻzi yoqtirgan narsani sotib olishi uchun, baribir puli yetmasligini bilardi. Anton bir yogʻboch doʻbkonda sotilayotgan qars-qurs kartoshkadan bir toʻvracha sotib olishi, olmasligini oʻylab turganida, bir narsani koʻrib qoldi. U toʻxtab turgani uchun, oʻtib qaytayotganlarning yoʻlini toʻsib qoʻlyogʻandi. Bu keksa soatsozning doʻbkonidagi zamonga sayohat qilish uchun ishlatiladigan sirli gardish edi. B«Bu gʻʻalati narsa nima? - soʻbradi u sotuvchidan vazmin holda. B«Bilmadim, - dedi u. - Devor bezagi boʻlsa kerak. Anton savol berayotganida, oʻzini oʻsha narsaga nisbatan iloji boricha befarqday tutishga urindi: B«Qancha deyapsiz bu narsani? Sotuvchi yelkasini qisdi va Anton uchun ham baland boʻlmagan narxni aytdi. Ammo buni olishi uchun, u qars-qurs kartoshkadan voz kechishi kerak edi. B«Boʻlpti, men uni olaman - dedi Anton va qoʻbidagi chaqalarni aniq sanab berdi. Keyin u zamon gardishini avaylabgina qoʻbtlilagan holda yoʻlga tushdi. B«Buning nima? - soʻbradi Antonning onasi, u uyiga qaytgach. B«Chayqov bozoridagi kishining aytishicha, devor bezagi ekan, - dedi Anton rostgovʻylik bilan. B«Gʻʻalati bezak, - pichirladi Antonning onasi. Uning kayfiyati yomon edi. Anton dadasi bilan birga oʻtkazishi kerak boʻlgan kunlarda, u mana shunday ahvolga tushib qolardi. B«Tayyorlanib turarkansan, dadang seni soat oʻn ikkida olib ketarkan, - dedi u. Anton zamon gardishini qoʻliga olib, nimadir deb pichirladi-da, oʻz xonasiga kirib ketdi. Axir, ota-onasi bir-biri bilan kelisha olmasa, u nima ham qila olardi. Anton asboblardan bir mix oldi va uni ozgina qiyinchilik bilan devorga qoqdi. Keyin u gardishni oʻziga maqul joyga ilib qoʻydi va oʻzini uzmay unga qarab turdi. B«Bu haqiqatan ham keksa soatsozning zamon gardishimi? Balki u ishlamay qolgandir. U buni tekshirib koʻrmoqchi boʻldi. Dadasi uni olib ketishga kelgunicha, shunga ulgurishi kerak edi. Mushuk Kasandra notanish narsani shubha ostiga olganday hidlab koʻbra boshladi. Anton gardish milini ozgina orqaga burdi. Gardish aylana boshladi. Mushuk tezlashayotgan aylanma harakatlarni pinagini buzmay kuzatib turdi. Anton gardishning oʻrtasiga qaradi. B«Soatsoz aytgan hikmatli soʻbzlar qanday edi-ya? B«Baland, pastmi - kechami, erta, bir lahzada boʻlar mangulik. Xohlaganlar koʻrishi mumkin, hech nima oʻtmaydi - vaqt ham shuningdek. Anton baland va aniq ohangda shunday dedi. Biroq hech qanday oʻzgarish sodir boʻlmadi.

Anton hafsalasi pir boʻlib atrofga qaradi. U hamon oʻbʻz xonasida edi. Ammo uning yon atrofida unga mutlaqo tegishli boʻlmagan bir uyum narsalar turardi. B«Kassandra qayerda qoldi? Shu payt bir eshik ochildi va undan Antonning ota-onasi ichkariga kirishdi. Ular Antonga etiborsiz holda, uning yonginasidan oʻbʻtib ketishdi. Antonning karavoti oʻbʻrnida gʻbʻildiraklar turardi, ularning yonida bir katta savat bor edi. Usti koʻbʻkimtir mato bilan qoplangan bu savatning ichida murgʻbʻakkina bola yotardi. B«Menimcha, Anton menga oʻbʻxshaydi, - dedi Antonning dadasi soʻbʻyiniib. B«Demak, bu men ekanman, - oʻbʻyladi Anton. Chaqaloq yuzini burishtirib chinqira boshladi. B«Bu yerdagi Antonlardan biri ortiqchalik qilyapti, - oʻbʻyladi Anton. - Men haqiqiy yoshimda boʻbʻlib qolishimni istayman. U zamonga sayohat qilish uchun aytiladigan hikmatli soʻbʻzlarni xayolidan kechirdi. U oʻbʻsha soʻbʻzlarni xayolidan kechirib tugatishi bilan aylanishi susayib toʻbʻxtagan zamon gardishining oldida oʻbʻtirib qoldi. Anton dadasi uni tashqaridan chaqirayotganini eshitdi. B«Meni oʻbʻzingga oʻbʻxshatasanmi? - soʻbʻradi undan Anton. B«Bu haqda umuman oʻbʻylab koʻbʻrmaganman - javob berdi Antonning dadasi xijolatlanganday boʻbʻlib. B«Kattalar oʻbʻzi shunaqa-da, hamma narsani unutilib yuborishadi. Hatto bir-birini qachondir yoqtirishganini ham.

Antonning Dadasi

Anton shaharni aylanayotganida, oʻbʻzini xuddi B«xaridorlik oʻbʻyini oʻbʻynab yurgandek his qildi. U xayolida goʻbʻyo bir boyvachcha edi va koʻbʻngliga yoqqan narsani sotib olayotgandi: uch kilo yumshoq karamel, hayvonlar doʻbʻkonidan ikkita mushuk, uchta it, yettita toʻbʻtiqushcha, Sibille uchun qip-qizil baxmaldan yasalgan kattakon toʻbʻngʻbʻiz. Shu payt Anton koʻbʻchaning narigi betidan ketayotgan dadasini koʻbʻrib qoldi. U chaqirmoqchi boʻbʻlib qarasa, dadasi yolʻbʻiz emas ekan. Yonidagi ayol uning qoʻbʻlidan mahkam ushlab olgandi. B«Uni qoʻbʻyib yubor, u mening dadam, - pichirladi Anton qizʻbʻbanib va ularning ketiga tushdi. Dadasi bilan oʻbʻsha begona ayol oyna ortidagi peshtaxtalarga qarab qolganlarida, Anton yurishdan toʻbʻxtadi. Shu payt Antonning dadasi nimanidir sezganday orqasiga oʻbʻgirildi. Ammo Anton tezda bir uy ostonasiga kirib yashirindi. Shundan soʻbʻng ular ikkalasi bir qahvaxonaga kirib ketishdi. Anton tashqarida oʻbʻylab qoldi-da, bir ozdan soʻbʻng eshik oynasidan astagina moʻbʻraladi. Ha, ular shu yerda oʻbʻtirardilar. Ayol qoʻbʻlini Antonning dadasining qoʻbʻli ustiga qoʻbʻydi. Buni koʻbʻrgan Antonning xayoliga bir fikr keldi. U eshikni ochdi-da, toʻbʻppa-toʻbʻngʻbʻri dadasining oldiga keldi. B«Anton! - qichqirdi Antonning dadasi. - Sen bu yerda nima qilib yuribsan? B«Seni izlab yuribman, - dedi Anton. B«Nima uchun? - Antonning dadasi birdan xavotirga tushib qoldi. - Onang yubordimi? Anton boshini quyi soldi. U endi uyga har doimgidek kech kelmasliging kerakligini aytib qoʻbʻyishimni tayinlab yubordi. B«Nima-a-a, - dedi Antonning dadasi tushunolmay. B«Sen ajrashgan emasmisan? - soʻbʻradi Antonning dadasining yonida oʻbʻtirgan ayol. B«Ajrashganman,- tushuntirdi Antonning dadasi xijolatlanib. B«Unaqaga oʻbʻxshamayapti, - dedi ayol. - Uyingga yana kechikib borishingga men sababchi boʻbʻlib qolmay. U paltosini oldi va ketdi. Antonning dadasi hech nimani tushunolmay uning orqasidan qarab qoldi. B«Bu nima qilganing? - dedi u nihoyat Antonga. B«U menga yoqmadi, - pichirladi Anton. B«Menga yoqsa boʻbʻldi-da, - uqtirdi Antonning dadasi. Anton oʻbʻgirilib ketmoqchi boʻbʻldi. B«Toʻbʻxta, ketmaysan! - qichqirdi Antonning dadasi. - Endi qahvasini bir oʻbʻzi ichadi, deb oʻbʻylayapsanmi? Anton issiq shokolad buyurtma qildi. Antonning dadasi qahva keltirtirdi. Ikkalasi ham indamaygina chashkalaridagini aralastirishdi. Antonning dadasi aksirdi. B«Endi, - oʻbʻyladi Anton. - Nihoyat endi u menga nima uchun koʻbʻplab dadalar singari oʻbʻz oilasi bilan yashamasligini tushuntirib beradi. Antonning dadasi yana aksirdi. B«Biror nima desangchi, - oʻbʻyladi Anton iltijo qilganday. B«Bu yerdagi pirojniylar juda yaxshi. Bittasini yeb koʻbʻr, - dedi Antonning dadasi nihoyat. Anton indamaygina boshini silkitdi.

Katta Sayohat

Anton koʻbʻpdan beri qulay imkoniyat kutib yurgandi. Nihoyat u katta zamonga sayohat qilmoqchi edi. Bir necha daqiqa yoki yillargagina emas. Biroq buning uchun u yolʻbʻiz qilishi kerak edi. Shunday ishlar bor-ki, ularni amalga oshirishga aksariyat hollarda onalar xalaqit berishadi. B«Bugun biror joyga borishing kerakmi? - soʻbʻradi Anton tushki ovqat paytida umidvorlik bilan. B«Yovʻbʻq, yovʻbʻq, - tinchlantirganday boʻbʻldi Antonning onasi. Aslida u savolning tub manosini tushunmagandi. Keyin telefon jiringlab qoldi. Antonning onasi goʻbʻshakni joyishi bilan shosha-pisha qogʻbʻozlarni sumkagasiga sola boshladi. B«Uzr, ketishimga toʻbʻngʻbʻri kelib qoldi, - dedi u Antonga. - Endi tushdan keyingi vaqtimning hammasi oʻbʻsha yerda oʻbʻtadiganga oʻbʻxshaydi. B«Hechqisi yovʻbʻq, - dedi Anton sevinchini yashirishga urunib. Anton yolʻbʻiz qolgach, karavotining tagidan safar anjomlarini oldi: bitta olma, bir nechta yassi shokoladlarni oziq-ovqat sifatida, gugurt, eski choʻbʻntak pichogʻbʻhini, bir oʻbʻtram arqon, choʻbʻntak fonusini hamda zamonga sayohatning hikmatli soʻbʻzlari yozilgan qogʻbʻhozni. Anton oʻbʻsha hikmatli soʻbʻzlarni yoddan bilsa-da, qogʻbʻhozni har ehtimolga qarshi oʻbʻzi bilan birga olib ketishni lozim topgandi. U orqasiga ilib olish uchun, hamma narsani matoli xaltachaga joylashtirdi. Chunki ikki qoʻbʻli boʻbʻsh boʻbʻlishini xohlardi. Kassandra ham darhol bir marta yegulik ovqat va toza suv bilan taminlandi. Zamonga qilinadigan bunaqa sayohat qancha davom etishi mumkinligini bilib boʻbʻlmasdi-da. Anton zamon gardisining oldiga oʻbʻtiridi va ishonchsizroq ohangda hikmatli soʻbʻzlarni aytdi. Keyin u yana ozgina kutib turdi-

da, gardish milini ancha orqaga burib yubordi. Gardish sekin gʻʻuvillab aylana boshladi.

Bu safar Anton uyqusiramadi. U oʻvʻzini bir qop - qorongʻʻi chuqur jar oldida turganday his qildi. B«Yovʻʻq! - deya qichqirdi u va pastga tushib ketdi.

Tushib ketaverdi, tushib ketaverdi, tushib ketaverdi.

B«Zamonga sayohat qilish xatarli, - keksa soatsozning shu gapi uning qulogʻʻiga chalindi.

Agar bu yerdan bir amallab chiqib olsam, - xayolidan oʻvʻtkazdi Anton, - hech qanaqa zamonga sayohat qilmayman. U tushish tezligi yuqoriligidan biror nimani oʻvʻylashga ham ulgurolmay qoldi.

Tarap, tarap, tarap. Anton qovʻʻrqi ketdi. U sarosimaga tushib atrofga qaradi. U bir bahaybat eman daraxti tanasiga suyanib oʻvʻtirgan ekan, rovʻʻparasidan tosh yotqizilgan kovʻʻcha oʻvʻtgandi.

Anton oyoqlarining barmoqlarini astagina qimirlatib kovʻʻrdi. Ular qimirladi. Keyin esa qovʻʻllarining barmoqlarini harakatlantirdi. Hammasi joyida edi. U sekin oʻvʻrnidan turdi. Hech qayeri ogʻʻʻrimadi. Demak, yiqilganida unga hech qanday shikast yetmagan ekan. Shundan sovʻʻng anjomlari solingan xaltani paypaslab kovʻʻrdi. U ham joyida edi.

Tarap, tarap yana takrorlandi. Antonning oldidan bir otliq oʻvʻtib ketdi. Otning taqasi yerdagi toshlarga tegib tovush chiqarayotgan ekan. Bir kichkina, kul rang tusli uy oldiga kelgach, otliq sakrab pastga tushdi.

Uy! Bu uyni u qayerda kovʻʻrgandi? U oʻvʻylab qoldi. Bu kichkina uy Anton yashagan kovʻʻchada edi. Anton uni aniq esladi.

Uning eshigi yonida, - B«Madaniyat yodgorligi, - degan yozuvli kovʻʻk-oq taxtacha ilingandi. U oʻvʻzi yashagan uyni hech qayerdan topolmadi. Uy hali ancha yangi edi-da. Anton tasavvur qilib kovʻʻrishga harakat qildi. U taxminan oʻvʻzi tushgan joyda bobʻʻlishi kerak edi. Bunday holda xushmanza keksa emanning bu yerda bobʻʻlmasligi achinarli bobʻʻlardi.

B«Demak, meni hozircha yovʻʻq bobʻʻlgan mushuk hali qurib bitirilmagan uyda kutayotgan ekan-da, - oʻvʻyladi Anton. Bu tushunarsiz hol edi. Shuning uchun Anton bu tovʻʻgʻʻbrida sira oʻvʻylamaslikka qaror qildi.

Yana otliqlar oʻvʻtib ketishdi, uzun kovʻʻylakli ayollar sayr qilishib va dovʻʻkonlarga kirib-chiqib yurishardi, kichkina bolalar kovʻʻchada oʻvʻynayotgandilar. Yon atrofda mashina, mototsikl, tramvay yovʻʻq edi. Haligi tovushlar eshitilmay qolgandi. Faqat otning axlati atrofida oʻvʻralashib qolgan chumchuqlarning chugʻʻburlashlari quloqqa chalinayotgandi.

Anton nima qilishi kerakligini oʻvʻyladi. Maktabiga boriladigan yovʻʻl oxirida maktabi ham yovʻʻq bobʻʻlishi mumkinligi haqidagi fikr uning xayolidan oʻvʻtdi. Bu fikr unga maqul bobʻʻlgani uchun, u oʻvʻsha tomonga yura boshladi.

Tomi baland nishabli kichkina qovʻʻngʻʻʻir uy kelajakda madaniyat yodgorligi bobʻʻlishiga ishonib bobʻʻlmasdi. Uning eshigi tepasida, - B«Taqa qoqish va aravalarni sozlash ustaxonasi, - deyilgan yozuv bor edi. Anton shu uy ichkarisida bir bobʻʻlak chovʻʻgʻʻʻli temirni ter tovʻʻkib bolta bilan urayotgan semiz erkakni kovʻʻrdi. Uy oldida bir ot oʻvʻziga taqa qoqilishini kutib turardi. Anton yassi shokoladning qogʻʻʻozini ochdi va uning yarmini kaftiga qovʻʻyib otga uzatdi. Ot yassi shokoladni zovʻʻʻr ishtaha bilan paqqos tushirdi. Anton unga qolgan yarmini ham berdi. Uning oʻvʻzi umuman och qolmagandi. B«Qaysi zamonda ekanligimni bilmadim-u, lekin bu menga juda yoqyapti, - oʻvʻyladi Anton. - Hamma yoq osoyishtagina ekan.

B«Ey, dovʻʻzax maxluqi! Yovʻʻqol, shaytonvachcha! - oʻvʻshqirdi bir ovoz.

Anton hadiksirab bir qora mushuk ketidan dastlab yogʻʻʻoch tuflisini, keyin esa toshlarni otib qolgan kampirga qarab qoldi.

Mushuk qochib bir devorning qop-qorongʻʻʻi oraligʻʻʻiga kirib ketdi.

B«Bu yoqqa kel, mushuk, - dedi Anton. - U vaysayveradi. Mendan esa qovʻʻrmasang ham bobʻʻladi.

B«U yerda gaplashayotgan kim?- sovʻʻbradi bir sovuq ovoz.

Anton yuqoriga qaradi. Maxsus kiyimli erkak turardi.

B«Siz kimsiz? - sovʻʻbradi Anton.

B«Shahar qovʻʻriqchisi. Kovʻʻrib turibsan-ku, - dedi erkak qovogʻʻʻini solib.

B«U yerda kim bilan gaplashayotganding? - Qani, ayt!

B«Bunga uning nima daxli bor, - oʻvʻyladi Anton. Biroq u maxsus kiyimli kishining jahlini chiqarib yubormaslikka harakat qildi. - Bir qora mushuk bilan, - javob berdi u va mushukni izlash uchun, chovʻʻʻntak fonusini yoqdi.

B«Shaytonchiroq! - qichqirdi erkak va darhol undan oʻvʻzini orqaga tortdi.

B«Yovʻʻq, chovʻʻʻntak fonusi, - tushuntirdi Anton va fonusni qayta-qayta yoqib oʻvʻchirdi.

B«Jodugarlik, - qichqirdi shahar qovʻʻriqchiligidagi erkak va Antonning qovʻʻlidan ushladi. - Sening joying qamoqda.

Anton undan oʻvʻz vaqtida qutulishga harakat qildi va iloji boricha tez yugurib qochib ketdi. Bu ahmoqona zamon edi. Undagi odamlar qora mushuklarni ham, chovʻʻʻntak fonuslarini ham yomon kovʻʻʻrdilar.

Antonga uning ortidan taqib qilib kelayotgan kishining qadam tovushlari eshilitildi. U navbatdagi tor kovʻʻchaga burilib qarasa, kovʻʻchani oxiri berk ekan. Uning oldida baland devor bor edi. Anton ogʻʻʻʻir nafas oldi. U qamoqqa tushishni xohlamasdi!

Buning ustiga biqini ham ogʻʻʻʻirib qolgandi. Shu payt uning yonidagi tor eshik qiya ochildi va Anton darhol qop-qorongʻʻʻi joyga tortib olindi.

B«Psssst! - dedi kimdir.

Anton tashqaridagi qadam tovushlari va ovozlarni eshitdi. Shahar qovʻʻriqchiligidagi kishi boshqalarni ham yordamga chaqirganga oʻvʻxshardi.

B«Shu yerda bobʻʻlishi kerak, - u kimdir shunday deganini eshitdi. - Hamma yoqni tintinglar!

Antonning kovʻʻzlari sekin qorongʻʻʻilikga oʻvʻrgandi. Uning yonida qisqartirilgan kul rang soqolli hamda kovʻʻzlaridan mehr taralib turgan bir kishi turardi. B«Kel, - dedi u Antonga sekingina. - Sen yashirinishing kerak.

B«Nima uchun? - sovʻʻbradi Anton. - Bu yerdagilarning hammasi jinnimi yo ularga biror nima bobʻʻlib qolganmi?

Sen qora mushuk bilan gaplashding. Shuning oʻvʻzi seni jodugarlikda ayblashlari uchun kifoya. Kelaqol, tezroq.

Erkak Antonni oʻvʻzi tomonga tortdi. Ular bir necha qadam pastga tushishdi, keyin uzun yovʻʻlakdan yurib, kovʻʻʻrinmay turgan

yogʻʻʻoch eshikdan ichkariga kirishdi. Bu gʻʻʻʻalati, ammo juda xushbobʻʻʻy hid taralib turgan katta xona edi. Shipning hamma joyida quritilgan giyohlar osigʻʻʻʻliq turardi. Bir uzun stol ustida turli likoblar, qadahlar, oʻvʻʻlchov idishlari turardi. Biroq Antonni hammasidan ham kovʻʻʻproq hayratlantirgan narsa qora mushuklar edi. Antonning hisobiga kovʻʻʻra ular yettitadan kam emas edi.

B«Ular mayib bobʻʻlib qolishsa, mening oldimga kelishadi, - uqtirdi erkak. Ularga kimdir men davolash sanatanidan xabardor ekanligimni bildirib qovʻʻygan bobʻʻlsa kerak. Va men ularni shaytonvachchalar deb haqorat qilmasligimni ham.

B«Qora mushuk bilan gaplashgan kishi rostdan ham qamaladimi? - sovʻʻbradi Anton. Bu hol hamon uning aqliga

sigʻʻʻʻmayotgandi.

Erkak boshini quyi soldi. B«Mushuk qora tukli, odam esa qizil sochli bobʻʻlmasligi kerak. Va kishi juda kovʻʻʻp narsani bilishi

19 Kitoblar Olami | Sever.UZ | Uzsmart.UZ

ham man etiladi. Biz ikkimiz mana shunday gʻʻalati zamonda yashayapmiz.

B«Faqat Siz, - tuzatdi Anton. - Men boshqa zamonda yashayman.

B«Nega unday deypasan? - soʻb ʻbradi erkak.

Anton qoʻb ʻlida ushlab turgan chob ʻntak fonusini yoqdi. Erkak undan fonusni oldi-da, unga bir lahzaga tikilib turdi va dedi: B«Sen qayerdan kelib qolding?

B«Boshqa zamondan, - dedi Anton. - Men oʻb ʻtgan zamonga ozgina sayohat qilgandim. Shunday qilib u zamon gardishi bilan bogʻb ʻliq voqeani batafsil aytib berdi.

Erkak fonusni yoqib koʻb ʻrdi va jiddiy ohangda dedi: B«Demak, sizlar mana shu singari zararsiz narsalar ixtiro etarkansizlar.

Unda sen iloji boricha tezroq qaytib ketganing maqul. Chunki bu zamon sen uchun juda xatarli.

Qayerdandir qiy-chuv eshitildi. B«Ochinglar, tez ochinglar!

B«Ular eshik oldida turishibdi, - dedi erkak. - Agar seni bu yerdan topib olsalar, ikkalamizga ham yomon boʻb ʻladi.

B«Boʻb ʻpti, endi qaytaman, - dedi Anton. - Bu zamon rosa jonimga tegib ketdi.

Erkak Antonga yarqirab turgan billurni uzatdi.

B«Bu senga esdalik uchun.

Anton billurni qoʻb ʻliga oldi. Uning yassi sirti va burchaklari dilga zavq bagʻb ʻishlardi. Antonda shunday bir tuygʻb ʻu paydo boʻb ʻldi-ki, goʻb ʻyo qandaydir moʻb ʻjizaviy quvvat shu billurdan unga oʻb ʻtayotganday edi.

B«Menga mumkin emas-da, - dedi u etiroz bildirib. - Agar men bu zamondan biror nima olib ketadigan boʻb ʻlsam, undan qaytib ketolmay qolaman.

B«Unda men oʻb ʻzim bir yoʻb ʻlini qilib, uni senga yuborishga harakat qilaman, - dedi erkak. - Men zamonga sayohat qilolmayman. Bu yerda ayrim tadqiqot ishlarini amalga oshirishim kerak!

Taqillatish va qiyqiriqlar kuchaydi.

B«Endi eshikni ochmasam boʻb ʻlamaydi, - dedi erkak.

Hikmatli soʻb ʻzlar! B«Kecha, erta, baland, past, - boshladi Anton. - Unday emas shekilli. Kimdir eshikni yana taqillatdi. Anton hikmatli soʻb ʻzlar yozilgan qoʻb ʻozni orqaga ilib yuradigan xaltachadan olmoqchi boʻb ʻldi.

B«Narsalarim! Ularni oʻb ʻsha yerda qoldiribman-ku! - qichqirdi Anton. - Hikmatli soʻb ʻzlarni ham unutib qoʻb ʻyganga oʻb ʻxshayman.

Taqillatish yanada kuchaydi. Mushuklar allaqachon yashirilib olishgandi.

B«Xavotirlanma, - dedi erkak qatyi ohangda. - Sen uni bilasan.

Anton chuqur nafas oldi.

B«Baland, pastmi - kechami, erta,

bir lahzada boʻb ʻlar mangulik.

Xohlaganlar koʻb ʻrishi mumkin,

hech nima oʻb ʻtmaydi - vaqt ham shuningdek.

Oxirgi soʻb ʻz aytilishi bilan Antonning atrofi qorongʻb ʻilashdi va qorongʻb ʻiligicha qoldi.

B«Endi qachon qaytarkanman? - oʻb ʻyladi Anton. - Tezroq oʻb ʻzimning zamonimga qaytgim kelyapti!

Qorongʻb ʻilik hamon hukm surardi. B«Endi hecham zamonga sayohat qilmayman, - ahd qildi Anton. Shundan soʻb ʻng u koʻb ʻzlari yumuq boʻb ʻlgani uchun qorongʻb ʻilikda qolganday boʻb ʻlganini angladi. U koʻb ʻzlarini ochib qarasa, kun yorishib turgan tushdan keyingi payt ekan. Mushuk uygʻb ʻonib ketdi, chob ʻzilib qaddini rostladi va xotirjamgina esnadi. Anton chob ʻntak fonusini qoʻb ʻlida ushlab turardi. Anjomlarining qolgani boshqa zamonning qaysidir joyida qolib ketgandi.

B«Uhhh, - dedi Anton, - hayriyat bu safar ham hammasi yaxshilik bilan tugadi.

U devordan zamon gardishini oldi va uni karavotning tagiga tiqib tashladi. Eng toʻb ʻriga.

Billur

Anton maktabdan qaytganida qorongʻb ʻilashib qolgandi. Sovuq shamol esayotgandi. Anton kurtkasining yoqasini koʻb ʻtardi va qoʻb ʻllarini chob ʻntaklariga tiqib oldi. U qoʻb ʻlqoplarini yana yoʻb ʻhqotib qoʻb ʻygandi. Keksa soatsozning ustaxonasi oldidan oʻb ʻtayotganida, ichkarida chiroq yonayotganiga koʻb ʻzi tushdi. B«Soatsoz qaytib kelganmikan? Anton eshikni ochishga urindi, ammo u yopiq edi. Endi eshikda boshqa yozuvli taxtacha ilingan turardi. B«Vaqtincha yopiq. Sozlash ishlari qabul qilinmaydi.

B«Qulfbuzarlar kirib olgan emasmikan? Zamon gardishi ham sirli holda chayqov bozoriga chiqib qolgandi. Har holda qulfbuzarlar chiroqni yoqib qoʻb ʻymagan boʻb ʻlardilar. Hech boʻb ʻlmasa, chob ʻntak fonusidan foydalanardilar.

Anton eshikni taqillatdi. Bir zumdan soʻb ʻng ustaxona ortidagi xonadan bir kishi chiqib keldi. Bu soatsoz edi. U Antonning tanib eshikni ochdi.

B«Shu yerda ekansiz-ku! - baqirib yubordi Anton suyinib. - Qanday boʻb ʻldi? Keyin u soatsozning tashvishli yuziga nazar tashladi.

B«Biror nima boʻb ʻldimi? - soʻb ʻbradi u.

Soatsoz uh tortdi. B«Men katta xato qilib qoʻb ʻydim. Oxirgi marta zamonga sayohat qilganimda, zamon gardishini ham oʻb ʻzim bilan olib ketishim kerak edi. Shuning uchun ataylab qaytib kelgandim, biroq u joyida emas ekan. Tushunyapsanmi: uni men ixtiro qilganman. Demak, uning javobgarligi ham mening zimmamda. Chunki har kim oʻb ʻz ixtirosi uchun oʻb ʻzi javobgar. U stol yoniga oʻb ʻtirdi va dedi: B«Buning ustiga endi qaytib kelolmayman. Boshqa zamonga judayam oʻb ʻrganib qoldim.

B«Meni shu yerda kutib turing! Xoʻb ʻpmi? Men hoziroq qaytib kelaman, - dedi Anton.

B«Yaxshi, - boshini quyi soldi soatsoz. - Sen kelganingcha men ikkalamizga choy qaynatib turaman.

Anton uyiga yugurib bordi va karavotining tagidan zamon gardishini chiqardi.

Anton qaytib kelgach, soatsoz ikki chashka choyni stolga qoʻb ʻydi. Anton ham indamaygina zamon gardishini stolga qoʻb ʻydi.

Keyin u uni qay holda va qayerdan topganini aytib berdi.

B«Zamonga sayohat qildingmi? - soʻb ʻbradi soatsoz vahimaga tushib.

B«Ozgina, xolos, - tinchlantirdi Anton. - Endi hech qachon unday qilmayman: hech qachon. Ochiqb ʻini aytsam, bu narsadan qutulayotganimdan oʻb ʻzim ham juda xursandman.

B«Bu safar men uni olib ketaman, - dedi soatsoz. - Ammo buning evaziga senga esdalik uchun bir narsa bermoqchiman. U koʻb ʻp qutilarning ichini titkilab, nihoyat izlagan narsasini topganday boʻb ʻldi.

This is not registered version of Total Doc Converter.

Bo'lib, o'zining barcha qismlarini o'z ichiga olgan. Shuni ayratlanarli-ki, o'z shanda ular uni jodugarlikda ayblamaganlar. Mana bu narsa unga tegishli, endi esa seniki bo'libladi. U Antonga oq billurni uzatdi. Antonning barmoqlari muzdek sirt va burchaklar ustida yopildi. U undan o'ziga qandaydir g'ayritabiiy quvvat o'z tayotganini his qildi.

Anton hecham ikkilanmadi: bu o'z sha billur edi.